

7md

2010 m. sausio 22 d., penktadienis

Nr. 3 (879) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Antono Čechovo 150-osios metinės

4

Apie pasaulio makdonaldizaciją

5

Nauji filmai – „Vienoje kilpoje“

6

Pokalbis su tapytoju Žygimantu Augustinu

7

Alaino Resnais filmų retrospekyva

8

Krėsle prie televizoriaus

Vytautas Kasiulis. „Knygų pardavėjai prie Senos Paryžiuje“. 1960 m.

Hedonistinė pasaulio vizija

Tapybos paroda „Vytauto Kasiilio rojaus sodai“ Vilniaus paveikslų galerijoje

Kristina Stančienė

Vytautas Kasiulis (1918–1995) – vienas iš garsiųjų išcivijos lietuvių menininkų plejados greta Vytauto Kazimiero Jonyno (1907–1997), Prano Domšaičio (1880–1965), Povilo Puzino (1907–1967), Viktoro Petraciūtės (1906–1989) ir kitų. Pasak parodos rengėjų, tai pasaulyje bene pats žinomiausias iš Lietuvos kilęs dailininkas. Parodos ekspozicija, išsamus katalogas su Laimos Bialopetraciūnės ir Stasio Budrio tekstais ne tik supažindina su Kasiilio kūrybos raida nuo garsiojo Kauno meno mokykloje sukurto diplominio darbo „Prieš spektaklį“ (1941), jau anuomet žadėjusio gamiam menininkui šlovę ir pripažini-

mą, iki brandžių vėlyvųjų Paryžiuje sukurtų kompozicijų, pražydusių „kasiuliškomis“ kolorito dermėmis, vingria ornamentika. Ekspozicija pirmą kartą įvairiais požiūriais įterpia į kontekstą Kasiilio kūrybą. Juk išcivijoje gyvenusius ir kūrusių menininkų atžvilgiu dailės istorijos vadovėliai, enciklopediniai duomenys dažnai būdavo ne itin išsamūs.

Nors nemažai Vytauto Kasiilio kūrinių dar sovietmečiu buvo saugoma Lietuvos dailės muziejuje, privačiuose kolekcininkų rinkiniuose, apie jo kūrybą ir asmenybę imta plačiau kalbėti tik 2008 metais, minint 80 metų menininko gimimo sukaktį. Būtent tada dailininko biografija, jo kūrybos tarptautiniu „svoriu“ susidomėjo net ir popula-

rioji žiniasklaida, pasirodė ne tik specialūs straipsniai, bet ir pokalbiai su tapytojo našle Brone Kasiuliene, kuri nuolat rūpinosi tapytojo kūrinių išsaugojimu ir sklaida. Parodoje „Rojaus sodai“ eksponuojama per 150 tapybos ir grafikos darbų iš Paryžiaus, Niujorko, Vilniaus ir Kauno kolekcijų. Kūrinių kolekciją iš Paryžiuje saugomo V. Kasiilio kūrybos fondo Vilniaus paveikslų galerijai paskolinė B. Kasiuliene, taip pat – buvęs dailininko mecenatas Juozas Kazickas (JAV), kolecininkai Edmundas Armoška, Rolandas Valiūnas, Eugenijus Tintavičius, Edita Mildažytė ir Gintautas Vyšniauskas, Gediminas Petrai-

NUKELTA | 7 PSL.

Čechovo (su)grīžimas

Antono Čechovo 150-osios metinės

Rasa Vasinauskaitė

Rimas Tuminas ir Valstybinis Vilniaus mažasis teatras nusprendė prisijungti prie Rusijoje minimų 150-ujų Antono Čechovo gimimo metinių. 1860 m. sausio 29 (pagal senaji kalendorių sausio 17 d.) gimęs dramaturgas ir rašytojas, pasak pačių rusų, vertingiausia šios šalies eksporto prekė. Čechovas gimė Rusijoje, o mirė Vokietijoje, tad vokiečiai, besididžiuodami pirmuoju paminklu Čechovui, kurį Badenveilerio kurorte prabėgus ketveriems metais po jo mirties pastatė Čechovo draugija, laiko rašytojai ir savo kultūros dalimi. Net jei Čechovo dramą Vokietijos scenose teko laukti kelis dešimtmečius, XX a. antrosios pusės vokiečių teatras be šio autorius neįsivaizduojamas.

Rusijoje 2010-ieji jau paženklinti Čechovo vardo. Sausio 26–31 d. Maskvoje vyks A. Čechovo dienos, į kurias pakvieti garsūs literatūrologai ir teatro kūrėjai; gegužės 25 – liepos 30 d. estafetė perims IX tarpautinis Čechovo teatro festivalis, kuris aprėps ne tik Rusijos, bet ir didžiausius pasaulio miestus – spektakliai pagal Čechovo kūrinius bus rodomi Paryžiuje, Berlyne, Madride, Stokholme, Vienoje, Čikagoje, Monrealyje ir kt. Beje, Rusijos spaudoje anonsuojamas ir mūsiškis Čechovo festivalis, sausio 26–31 d. pristatytantis Tumino ir Algirdo Laténo spektaklius. 2010-ieji gausūs Čechovo pjesių premjerų ir Vokietijoje, Austrijoje bei Šveicarijoje, kurių dauguma numatytos sausio mėnesį. Peterio Steino žodžiai, kad Europos teatras laikosi ant trijų banginių – antikinės tragedijos, Shakespeare'o ir Čechovo – bent jau šiaisiai metais pildoi su kaupu. Tiketina, kad dramaturgas nebūs pamirštinas ir 2011-aisiais, UNESCO paskelbtasis Čechovo metais.

Tarp labiausiai vokiečių intriguojančių premjerų – sausio 16 d. išvyskusi Štutgarto „Schauspielhaus“ teatre Michaelio Thalheimerio statuto „Vyšnių sodo“ interpretacija ir vasario 26 d. Berlyno „Deutsches Theater“ pasirodysianti „Palata Nr. 6“, kurią režisuoja Dimiteris Gotscheffas. Daug dėmesio skiriamai ir Franko Castorfo spektakliui „I Maskvą, i Maskvą“ pagal Čechovo „Tris seserys“ bei apsakymą „Mužikai“ – spektaklį koprodiusuoja Maskvos Čechovo ir Vienos („Wiener Festwochen“) festivaliai, tad premjera numatyta birželį Vienoje. Pats Castorfas, prisiekęs rytu berlynietis, savo spektakliais nuolat atakuojantis dabartinę „socią“ suvienyto Vokietijos publiką, sakosis per Čechovo prizmę ketinąs parodyti Rusią didžiųjų permainų išvaikėse.

Vokiečiai Čechovo ir jo dramaturgijos atgimimą sieja su XX a. 7-ajame dešimtmetyje pasirodžiuoja naujausiai vertimais ir tyrimais. Čechovą, kaip „naujos dramos“ autorius, čia išgarsino literatūros ir dra-

Osip Braz. A. Čechovo portretas.
1898 m.

murgijos tyrinėtojas Peteris Szondi. Savo „Modernios dramos teoriuje“ (1965) jis Čechovą apibūdino kaip „išsižadėjimo“, „atsisakymo“, „vienatvės“ autorių: visi veikėjai nusisuka nuo dabarties, gyvena prisi-minimuose ir utopijoje, yra vieniši, vengia naujų susitikimų ir patyrimų – visi atsidūre tarpiname laike, trokštą grįžti į prarastą giminą vietą. Dialogo ir veiksmo atsisakymas yra ir dvi esminės formalios Čechovo dramų savybės, anot teoretiko, priesingos aristoteliskiems dramaturgijos kanonams, bet formuojančios naują draminę formą. Ji gima per ironišką veikėjų atsiribojimą, monologus, inspiruotus ne situacijos, o temos – draminė forma virsta lyrine, kurioje lyrišumas ir tyla tam-pa kalba. „Žinoma, šis perėjimas nuo pokalbio prie vienatvės lyrikos, kuris suteikia žavesio Čechovo kalbai, neatsiejamas nuo rusiško charakterio ir rusų kalbos lyrišumo, nes vienatvės pasidalijimo su kitu momentu, individualios vienatvės suvokimas per kolektivinę vakariečiams būdingas tik apsvaigus“, – rašė Szondi, tarsi nuspėdamas, kad dar po kurio laiko būtent per apsvaigimą nuo alkoholio, nuo meilės, nuo pačios nepakeliamos būties bus interpretuojamas tiek „protunuuvokiamą“ rusų sielą, tiek XX a. pabaigos žmogų kankinantis ilgesys. I galvą ateina flamando Luko Percevalio „Dédé Vania“ (2003): tuščioje sceneje ant kėdžių, sustatyti eile avansenoje, išsitaikę veikėjai „nieko neveikia“, o tik malšina neviltį alumi ir degtine – viešos vienatvės begediškumas po truputį deformuoja ne tik pačius veikėjus, bet ir scenos grindis, kurios nuo pliaupiančio lietaus ir stingdančios apatių ką nors veikti ima ir susirango. Belgų kritikai įvardijo šį Percevalio spektaklį kaip burleską, kurioje režisierius živilgnis į čechoviškai melancholiškus, o kartu ir nūdienos laiko „herojus“ yra ir negailestingas, ir mylintis. Žinoma, Percevalis, kaip ir savo statytame Shakespeare'o „Otele“, rodytame viename „Sirenu“ festivalų Vilniuje, sušiuolaikino Čechovo tekstą, tačiau kolizijos nepakeitė: gyvenimas slysta iš po kojų, o pakeisti nieko neįmanoma.

XX a. pradžios modernistas Čechovas, i kurį Szondi žvelgė per

brechtiško teatro prizmę, ieškodamas ištrasdamas jo pjesei tiek epiškos, tiek absurdū dramos žymių, pasirodė tokis paslankus, kad lengvai įveikė šimtmetį, atlaikė postmodernybę ir postindustriją. Ir pasirodė gyvybingesnis, gerokai atsparesnis laiko išbandymams nei vienoje gretoje buvę Ibsenas, Strindbergas, Hauptmannas ar Maeterlinckas. Ne tik paskirė dešimtmečiai, skirti režisieriai, bet ištisi teatro periodai turėjo „savo Čechovą“. 7–9-ajį dešimtmečiais daugeliui Vakarų teatro režisieriai novatorių Čechovas reiškė „atminties saugykla“, kurią nenumaldomai traisko besisukantį istorijos ratas: čia tilpo ir praėjusių epochų teatrinių bendruomenės su savo užmarštiniueinaničiomis asmenybėmis, ir tiesiog jaunystės polkius pakertanties brandos ar senatvės suvokimas. „Mūsų teatras – „Vyšnių sodas“, – taip savo knygelę, pasirodžius prieš dešimtmetį ir skirtą įvairiomis šios paskutinės Čechovo pjesių interpretacijoms, pavadino rumunų kilmės prancūzų teatro teoretikas Georges'as Banu. Tarp knygos herojų – režisieriai legendos Giorgio Strehleris, Anatolijus Efrosas, Otomaras Krejča, Peteris Brookas, Stefanas Braunschweigas, Levas Dodinas, Peteris Steinas, Peteris Zadekas, Alainas Françonas ir kt. Banu aprašyti spektakliai aprėpia 1968–1999 metų laikotarpį – iš jų supelta ir paties Banu, ir tos pokario kartos, kuri dar tikėjo utopijomis, teatrinių biografiją. Nykstančios atminties, senkančio laiko ir tolstančių idealų simboliu virtęs „Vyšnių sodas“ tapo ir savotišku šios kartos bei jos amžininkų ar palikuonių „kompleksu“, pasmerkusiu vienatvei ir negebėjimui prisitaikyti prie dinamiškos aplinkos kaitos. Tai buvo idealizuojamas ir kartu būtent šiuo idealizavimu žiaurus Čechovas: menininkai kalbėjo apie neu-rozėt, kurie gyvena jiems svetimame pasaulyje. Be abejø, tuometinės Sovietų Sąjungos režisieriai atvėrė dar aštresnę, skausmingesnę dramaturgo intonaciją – čia tapes menininkų sąjungininkų kovoje su tikrove, Čechovas leido jiems kalbėti apie degraduojančią ir išsigimstančią aplinką, skandinančią paskutinius dvasinės aristokratijos likučius. Dvasinė bendrystė prikygo likimo bendrystei, vienijusiai vadinanuosis intelligentus, i kuriuos žiūrint iš žiūrovų salės buvo galima piktintis, smerkti, o kartu pavydėti jų laisvės būti savimi, laikytis savo vertybų, kad ir kokios efemerijos jos atrodytų.

Su Čechovo pastatymais keitėsi ne tik režisierų intonacija; su jo, šiandien sakytume, atviros, polifoniškės struktūros pjesiems keitėsi sceninės erdvės ir vaidybos ieškojimai, po truputį išvilkę Čechovo personažus iš jiems išprastų drabužių ir aprenęgę šiuolaikiškais. Turbūt tą pačią akimirka, kai kuris nors dėdė Vania, Ivanovas ar Treplevas išėjo į sceną kaip šiuolaikinis žmogus, bai-

gėsi „romantiškoji“ Čechovo psichologo ir prasidėjo „žiaurioji“ Čechovo anatomo interpretaciją epo-cha. Jai priskirčiau ir Eimunto Nekrošiaus „Dédé Vania“ (1986), tapusį posūkiu ir lietuviškoje Če-chovo tradicijoje.

Paskutinius du dešimtmečius ne kartą ironizuota, kad nebeįmanoma kelissimtai kartą klausytis iki skausmo pažįstamu Čechovo tekstu, o klausiant, kuris spektaklis yra geresnis, siūlyta atsakyti paprastai, – tas, kuris trumpesnis. Vis dėlto če-choviški spektakliai nedingsta ne tik iš Rusijos scenų, o jo dramų imasi net, atrodytų, Čechovo poetikai tolimos pasaulėjautos režisieriai. Pa-vydziai, vyresnijieji, pačiam dabar-tinio teatro olimpo išsitaikę meistrų: šveicaras Kristofas Marthaleris („Trys seserys“, 1998), amerikietis Robertas Wilsonas („Trys seserys“, 2001), vokietis Jürgenės Goschas („Dédé Vania“, 2008; „Žuvėdra“, 2009), lenkas Krystianas Lupa („Nebaigtą pjesci aktoriu“ su „Žuvėdra“, 2004; „Trys seserys“, 2006; „Žuvėdra“, 2007); arba po 1990 m. pradėję kurti režisieriai: vengras Árpádas Schillingas („Žuvėdra“, 2003), „popteatro“ žvaigždė vokietis Stefanas Pucheris („Žuvėdra“, 2000; „Trys seserys“, 2001; „Platonovas“, 2009), minėtas Michaelis Talheimeris. Šiuos be jokios atrankos paminėtus, pirmus i galvą atėjusius statytojus vienija dar kitoks požiūris į rusų dramaturgą – Če-

chovo tradicijoje. trą šansą“, o vokiečių režisieriai kalba ir rodo, kad gyvenimas apskritai yra bjaurus reikalas, išsigimimas ir beviltišumas pasiekė kraštutinę ribą, tad priešintis bergždžia. Prieš dešimtmetį Pucheris „Žuvėdos“ veikėjai dar čiuožinėjo ant užsalusio „burtu“ ezero ledo ir jaunutis Treplevas tikėjo kada nors parašysis genialią pjescę, dabar jo Platonovas, atvirai prisipažindamas esąs nevykėlis ir be jokių skrupulų maudydamasis čia pat įrengtame baseine, tiesiog smagiai leidžia laiką; Talheimeris „Vyšnių sode“ nebéra net užuominos į sodą: žmonių nesusikalbėjimo, nesupratimo ir svetimumo kibirkštys zaižaruoją didžiulėje tušcioje erdvėje, ant pilkų scenos grindų.

„Anatomas“ Čechovas neduoda ramybės ne tik režisieriams. Vis dažniau jo kūrybos tyrinėtojai prisimena skandalinę 1892 m. vokiečių kalba pasirodžiusi ir į rusų kalbą išverstą žydų kilmės psichiatro (rašytojo ir dramaturgo) Maxo Nordau knygą „Išsigimimas“. Jos autorius „psichiniaišišsigimēliais“ vadina daugelį XIX a. pabaigos filosofų ir menininkų ir savo laiko „moder-nius“ judėjimus sieja su fin du siècle krizinės savijautos išraiška: kai žmogus priverstas gyventi nuolatinėje emocinėje bei nervinėje įtam-poje, kai inteligentiškam žmogui tenka dirbtį penkis ar dešimt kartų daugiau nei prieš penkiasdešimt metų, nieko keista, kad suklesti neurastenija, isterija, savimeilė, pa-

„Dédé Vania“, rež. Algirdas Latėnas. Aušra Pukelytė (Sonia). D. MATVEJEVO NUOTR.

siaburėjimas bet kokia veikla, di-dybės manija, erotomanija ir polinikis į misticizmą – suklesti visuotinis išsigimimas, sukeltas visuotinio nuovargio. Panašūs simptomai būdingi ir Čechovo personažams, o nugramdžius nuo jų melancholijos likučius, nutildžius dvasinę savigražą ir apregus šiuolaikiškais drabužiais, jie kaip reta atspindi mus, sergančius naujo fin de siècle sukeltomis ligomis. Vokiečių režisieriai iš ranceskajų, treplevų ar dėdžių vanių spaudžia paskutines fiziines jėgas, o, pavyzdžiu, Levas Erenburgas, šis vyresnės kartos rusų teatro naujas brutalistas, nugirdo „Ivanovo“ (2007) veikėjus iki žemės graibymo – nebéra ką mylēti, ko tikėtis, aplink ir sieloje tuštuma. Tai turbūt irgi Čechovo unikal-

Ieškojimų dvasios paliesti

Smuikininkės Ingridos Armonaitės ir pianisto Leonido Dorfmano rečitalis

Vytautė Markeliūnienė

Praėjusių metų gruodį Filharmonijoje (Didžiojoje salėje ar Taikomosios dailės muziejuje) pagrėčiu girdėjome keletą mūsų atlikėjų rečitalių. Ankstesnėje šio sezono pusmečio tėkmėje jų pasitaikydavo gerokai rečiau. Manyčiau, rimti rečitaliai Filharmonijos repertuarę galėtų pulsuoti tolygiau, išlaikydamai

Leonid Dorfman

pusiausvyrą su kitu žanru koncertais, sykiu išsaugodami vieną svarbiausią muzikinės dinamikos ir mūsų profesionalaus interpretacinių meno gyvavęs paliudijančių formų.

Gruodžio 13 d. Taikomosios dailės muziejuje įvyko smuikininkės Ingridos Armonaitės ir pianisto Leonido Dorfmano rečitalis. Per pastaruoju metu jie parengė ne mažai bendrų rūmų koncertinių programų ir nors šiuos abu atlikėjus skiria-

geografinis nuotolis (L. Dorfmanas gyvena Frankfurte prie Maino, dėsinto Maineo J. Gutenberg universitete), ansamblį jau drąsiai galime vadinti *duetu*, kurio interpretacijos turi atpažįstamą briažą, jas lydi ieškojimų dvasia, gimininių muzikinių užmojai, tarpusavyje rezonuojant meninė samprata. Galima išsiaiškinti, kad atskirai dirbantiems tokiu duetu partneriams, artėjant naujų programų „premjeroms“, bendrų repeticijų laikotarpis tam-pa labai koncentruotas, įtemptas, bet tokia situacija kartais palanki. Taip, abiejų muzikų pasaulyjauta praeityje formavo analogiška aplinka Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje, P. Čaikovskio konservatorijoje, bet pastaraisiais dešimtmeciais skyrimi brandintų patirčiu sąveika, manau, geba išskelti netikėtų, efektyvių kūrybinių žičių, išvystantys išvystantys scenos menininkų dialogose.

Smuikininkės I. Armonaitės rečitalių programas visada liudija kryptingai plečiamą repertuarą, autentiškos patirties padiktuotas ir vi dinę drausmę, profesinę laikyseną stipriai įpareigojančias muzikines reikmes. Tad šios programos – solidžios, nekonformiškos, dažniausiai grindžiamos sonatomis ar kitokiais stambiais ciklais. Kūriniai išdėstomi remiantis tvirta logika, dramaturginėmis pakopomis. O visa koncerto forma ir smuikininkai, ir jos scenos partneriai tampa kone teatrinio veiksmo struktūra, kurios kiekvienam epizodui telkiama specifiniai atrinkta raiška. Šiakart skambėjo S. Prokofjevo, D. Šostakovi-

čiaus ir I. Stravinskio muzika, iš anksto kėlusi minčių ne tik apie atlikėjų riziką, bet ir apie drąsą – šią netrukus ir patvirtino. Po S. Prokofjevo imtis D. Šostakovičiaus partitūrų – tai ne tik sugerbėti išlaikyti sudėtingo teksto, stilistikos, artikuliacijos ir formas erdvę balansą, ne tik sukurti kintančią įvairovę, bet ir kruopščiai išausti vaizduotės, išraiškos bei temperamento audinių, gebėti kickvieną detalę ir

skleistas pasakos pasaulis nuvistų spalvomis, jaukumu, paslaptimi.

Antrają dalį pradėję D. Šostakovičiaus Dešimt preliedų, op. 34 (tai Dmitrijaus Cyganovo parengta dalies šio kompozitorius 24 fortепijoninių preliedų op. 34 transkripcija) – jau seniai I. Armonaitės brandinamas ciklas, 2002 m. jos išrašytas ir į kompaktinę plokštelię (tasyk fortepijono partiją atliko Aušra Banaitytė). Sakyčiau, tai vienas labiausiai šios

preliedu prasmungai pynęs abiejų instrumentų partijos: jos nestokojo ir tiesioginės tarpusavio priklausomybės, ir individualios savojo instrumento prigimties pajautos.

Būna kūrinių (dažniausiai aranžuocių), dėl kurių tikslinguo atitinkamoje repertuarinėje kompozicijoje iš anksto tarytum subejoti, laukdamas, ką šiuo atveju perteikti interpretuotojai. Prie tokių, ko gero, galėtų būti priskirtas I. Stravinskio divertimentas iš baletos „Fėjos bučinė“, ypač atsidūrės aptariamo koncerto finale. Smuiko ir fortėjono partijos – labai sudėtingos, medžiaginis jų pavidas toks tirštas, kad, regis, mažai teplieka vietos scenos artistiniam karščiui plėtotis. Tačiau netrukus išsitikinome – jei jau šis duetas ēmés tokios repertuarinės logikos, tai ne veltui. Žinoma, originali „Fėjos bučinė“ versija I. Stravinskio parašyta simfoniniams orkestrui, kurio visas audinys persmelktas P. Čaikovskio muzikos intonacijomis. Aranžuotėje smuikui ir fortėjoniui Stravinskio-Čaikovskio muzikinio mąstymo sąveika netikėtai išgijo naujos plastikos. Abiejų atlikėjų instrumentų partijose gausu tembrinių įvairovės, ryškinti ne tiek melodinė-harmoninė, kiek derminė ciklo atmosfera ar motyvo sāšaukos, frazuotės sąmojis. Ši partitūra, kaip ir visas koncertas, paliudijo, kad I. Armonaitė ir L. Dorfmanas yra vienos kito vertė, vienas kitą inspiruojantys partneriai, kuriems būdingi maksimalistiniai, taurūs idealai, pagarba tradicijoms, o kartu nesunorminto, pačių atrasto požiūrio siekis.

Ingrida Armonaitė

jų visumą išgirsti kaip anaiptol ne-antracilių muzikinių reikšmių sluoksnių. Ir nors S. Prokofjevo Sonata smuikui ir fortėjoniui Nr. 1 buvo interpretuota labiau akademiskai, penkios pjesės iš baletos „Pelenė“ suteikė duetui daugiau muzikavimo laisvės – išplėtė to paties kompozitoriaus subtilumo, skerciškumo, lyriko horizontus. I. Armonaitė ir L. Dorfmanas pasidavė vaizduotės srautui, tiršindami potėpius ar juos ligi trapumo jautrindami, idant pra-

smuikininkės natūrą atitinkančių kūrinių, atskleidžiantis turbūt esminę jos pastangą interpretuojant pasakyti ne *kaip*, bet svarbiausia – *kaip*. Ir tas *kaip* šiame cikle turi daugybę variantų, juos I. Armonaitė pateikia ne kaip statiskas grimases, išraiškas, bet kaip „gyvus“ aktoriūnus etiudus ar net aforizmus, o šiemis būdinga ir viena prasminė kryptis, ir kaskart vis kitaip virpančių kiekvienos tą prasmę kuriančios ištarmės artikuliaciją. Dešimtme-

ATKELTA IŠ 2 PSL.

mas – jis tampa reikalingas tuomet, kai nebėlieka jokių sektinių pavyzdžių, siektinių idealų, bet gyvenimas reikalauja gyventi toliau.

Lietuviškame „Čechovo festivalyje“ nebus daugelio jau istorijon nuožiusių spektaklių. Turbūt tik stebuklo dėka pavyko išlikti Tumino „Vyšnių sodui“ (1990), ankstesniams už Eimunto Nekrošiaus „Tris seseris“ (1995), kuriu dar visai jaunesnes Mašą, Olgą ir Iriną tarsi sudegino jų geismas gyventi, arba už Sauliaus Mykolaicičio „Ivanovą“ (2002), kur jo suvaidintas Ivanovas buvo tarsi užspeistas į kampą. Iš lietuviškų „čechovų“ taip pat galima parašyti ištisą teatro istoriją, susijusią ne tik su vieno kurio režisieriaus ar aktoriaus, bet su trupės, ištisos kartos biografija. „Vyšnių sodas“ turbūt ir išlikti, kad keitėsi kartu su tame vaidinančiai aktoriais: vienus palydint Anapilin, kitiemis suteikiant naują šansą, dar kitems – galimybę savimi patikrinti Čechovo išmintį – žmogus bejėgės prieš nemumaldomai bėgančių laiką, bejėgis suteikti gyvenimui prasmę ir bejėgis prieš artėjančią mirtį. Taip apie Čechovą yra kalbėjės ir Steinas: „Gyvenimas – beprasmis dalykas. Gyvenimas yra gyvenimas,

o morka – tai morka. Vis dėlto gyvenimas be prasmės – nepakelia mas. Todėl Čechovo žmonės ir kankinasi.“

Žinoma, šiam Čechovo gimtadieniui rodomi Tumino „Trys sešės“ (2005) ir „Žuvėdra“ (2009), kaip ir Algirdo Latėno „Dédé Vania“ (2005) – dar kitokie spektakliai. Jie, deja, nustūmė į šalį Kaune vaidinamą Rolando Kazlo „Palata“ ir Erico Lacascade'o „Dédé Vania“, „Palatoje“ turbūt yra kažkas nepakeičiamo, šiandien būtino, kad bilietai į spektaklį išperkami aki-mirkniui. Ir apmaudu dėl Lacascade'o spektaklio, mano manymu, galėjusis būti vienu įdomiausių pastarojo dešimtmecio mūsų scenos „Dédé Vania“ – kur iš visų jėgų stengtasi priartėti prie to, ko savo „Žuvėdroje“ siekė Lupa: „...iyeiki iprasta sceninės tiesos lygmenį, kad nusileistum iki žmogiškos anarchijos gelmės, prie vidinio chaoso šaltinio“.

Tumino „Vyšnių sodą“, kaip mūsų nepriklausomo dvidešimtmecio liudininką, iki šiandien palaiako anuometinė, pirminė jo idėja. Galbūt dar po dešimtmecio turėsime gyvą Kristiano Smedso „Vyšnių sodą“ (2009) – savo „atminties teatro sau-gykla“, kurioje bus paliktos amžinų šio spektaklio idealistų žymės.

Anonsai

Naujas filharmonijos koncertų pusmetis: pastovumas ir tėkmė

Sausio 20 d. lietuvių muzikos patriarcho Juozo Gruodžio 125-osioms gimimo metinėms skirtas Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncertas oficialiai pradėjo 2010-ųjų Filharmonijos koncertų kalendorių. Klasikinė akademinių muzikos kultūrą puoselėjančios pagrindinės koncertinės įstaigos Lietuvoje repernuare šį pusmetį – apie 60 renginių, juos galima struktūruoti į tris tradicines serijas: orkestro muzikos koncertus, kamerinės muzikos va-karus ir koncertus visai šeimai.

„Ypatinges naujo Filharmonijos koncertų pusmečio akcentas – trys koncertai, skirti Fryderyko Chopinui 200-osioms gimimo metinėms, – sako Lietuvos nacionalinės filharmonijos generalinė direktorė Rūta Prusevičienė. – Chopino renginių ciklą vasario 20 d. pradės Roberto Šervenikio diriguojamasis Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestras ir pianisto Philippe' Giusiano koncertas. Vasario 24 d. Tychų miesto kamerinės orkestras „Aukso“ (Lenkija), diriguojamas Mareko Mošo, kartu su įvairiaisiais instrumentininkais pristatys projektą „2010: Chopino

odisėja“ (arba „Naujasis Chopinas“), kuriame skambės impresijos romantinio fortėjono poeto temomis. Chopinui skirtą ciklą užbaigs Petro ir Luko Geniušų koncertas, kuriaiame skambės 24 Chopino etiudai.“

Pasitinkant jubiliejinių 70-ajų Filharmonijos koncertų sezona, šio pusmečio orkestro muzikos koncertų dominantė – jaunos tarptautinės klasikos scenos žvaigždės. Didžiojo salėje pasirodys šiuo metu užsienyje gyvenantys jauniosios kartos Lietuvos solistai – pianistai Guoda Gedvilaitė, Evelina Puzaite, Gabrielius Alekna, iš skirtų Europos šalių pakvieti atlikėjai: smuikininkai Janine Jansen, Anna Tifu, Sergejus Malovas, altininkas Maksimas Rysanovas, violončelininkas Danju-lo Ishizaka ir kiti. Bus ir ilgametė patirtį sukaupusių atlikėjų – pianistas Dmitrijus Baškirovas, fleitos virtuozas Massimo Mercelli, dirigentai Antoni Witas, Ronaldas Zolimanas ar Kasparas Zehnderis.

Tuo tarpu kamerinės muzikos koncertai, kurių daugiausia vyks Taikomosios dailės muziejuje, dėmesį trauks konceptualiomis, teminėmis ar žanrinėmis muzikos programomis. Jose atsiskleis visa kamerinio koncerto įvairovė: nuo fortėjono ir vokalo rečitalių (pianisto Leonido Dorfmano, soprano Juditos Leitai-

tės), muzikavimo dviese (pianistų P. ir L. Geniušų, gitaristo Giampaolo Bandini ir bandoninko Cesare's Chiacchiaretto, baritono Giedriaus Pruskaus ir pianistės Jonės Punytės), trio popiečių („Claviola“, „FortVio“, „Vilniaus arsenalo“ ar Armonų triuo), kvarteto koncertų ir kamerinių ansamblių pasirodymų (vokalinio vyrų a cappella ansamblis „Chanticleer“ bei Filharmonijos kamerinių ansamblių – Čiurlionio kvarteto, Valstybinio Vilniaus kvarteto ir ansamblis „Musica humana“ – programų, kurias įgyvendinti jie pasivirkė ketetių ryškių atlikėjų). Kamerinė muzika vėl suburs klausytojus ne tik Vilniuje, bet ir Trakuose, čia bus tēsiamas pračiusi pusmetį pradėtas ir didžiulio publikos susidomėjimo sulaukęs koncertų ciklas „Muzika Traukė“.

Filharmonijos rengiamuos koncertose įprastai skambė kanoninių Vakarų muzikos istorijos repertuaras. Kaip ir kiekviena sezona, laukia lietuvių kompozitorų kūrinių: nuo akademinių kompozitorų mokyklos kūrėjo Juozo Gruodžio muzikos, gyvojo klasiko Algirdo Martiniacičio premjeros iki jauniosios kartos autorii Charles'o Halkos ir Tomo Kutavičiaus naujų kūrinių premjerų.

LNF INF.

Nieko pasaulyje

Pokalbis su sociologu George'u Ritzeriu

Amerikiečių sociologas George'as Ritzeris labiausiai žinomas kaip „visuomenės makdonalizacijos“ teorijos autorius. Savo darbuose jis analizuoją šiuolaikinius vartojimo modelius, „konsumpcijos katedras“ – prekybos centrų, „Disney“ pramogų parkų, masinio turizmo pasaulį. Apie vartojimo religiją, kalbą ir ženklus ir apie tai, kaip vartojimo troškulyse nepastebimai keičia pasaulį su sociologu kalbėjosi savaitinio žurnalo „Polityka“ žurnalistas Jacekas Žakowski. Pokalbis, kurį spausdiname labai sutrumpintą, vyko 2007–aisiais, bet neprarado savo aktualumo, net atvirkščiai.

Praėjus ketveriems metams po Jūsų „Nieko globalizacijos“ („Globalization of Nothing“) pasirodymo, kurioje kelio nuo kažko į nieką atkarpoje esame?

Esame arčiau nieko. Arba galima pasakyti, kad dar labiau esame tarp nieko.

Tiksliau?

Varšuvoje tos permanentos matomas net geriau nei Vakarų Europoje, kuri priešinasi, ar Amerikoje, kuri jau seniai tapo nieko imperija. Sėdime nieku, geriamo nieką, mus aptarnauja niekas.

Kai kas jau galėtų išižeisti.

Neušiuu vertinimu. Skirtumas tarp kažko ir nieko yra empiriškas, o ne aksiologinis. Bet jei būtumė mane atevezės į ši vienės užrištis mis akimis iš Paryžiaus, Dalaso ar Kuala Lumpuro, niekad neatspėčiau, kur esu. Jei ne jūsiškai Kultūros rūmai, išėjės iš vienės užrištis mis akimis iš vėnuose taip ir neatpažinčiau, kokiamie miestie atsidūriau. Būtent tai ir reiškia, kad esu niekur. Arba beveik niekur.

Norite pasakyti, kad skirtinges žemės vietas vis labiau supanašėja?

Turiu omenyje ši tą daugiau. Turiu. Tapatybę. Vieta, kurioje esame, nepriklauso jokiai tapatybei. Kava, kurią geriamo, taip pat. Jūs užsisakėte espresso. Ir gavote espresso. Bet su italių espresso tai neturi nieko bendra. Tai nėra ir lenkiškas espresso. Gavote tarptautinę standartinę espresso tipo kavą. Globalinę šiek tiek stipresnės kavos atmainą. Ponai, kuri mums tą kavą atneš, taip pat buvo niekas ta prasme, kokia ir jūsų kava yra niekas. Jis nebuvu asmuo, nes nebuvu savimi. Ji buvo standartiškas paslaugų įrankis, iš kurio atimta asmenybė, ponai, bendraujanti su mumis standartiškais globaliai pastoviais paprastais pranešimais. Penkios skirtinges padavėjos iš šio tinklo penkių skirtinges pasaulio dailių vienės už vienės galėtų prieiti prie mūsų viena po kitos, ir mes gal net nepastebėtume skirtumo. Greičiausiai

jo nepastebėtume ir jei kokiu nors stebuklingu būdu mūsų pokalbis vyktų penkiose skirtingose šalyse. Visur būtume beveik taip pat niekur ir pirkture beveik tokį pat nieką iš tokio pat nieko.

Tai išoriniai požymiai, kuriuos mato kiekvienas. Ar mus tai keičia?

Kai keičiasi struktūros, kuriose gyvename, keičiasi ir kultūra bei žmonių mastymo būdas. Dažniausiai tai neįsvengiamai. Kiekvienas mūsų keičiasi veikiamas aplinkos, nors to nepastebime.

Kaip keičiamės?

Panašiai kaip mus supančios struktūros. Nieko globalizacijos esmė yra našumo kultas – visuomeninė fordizmo ar, greičiau, nefordizmo, atmaina. Fordizmas pavertė gamintojus kūrėjus gamintojais vykdytojais. Žmogus, dirbantis prie konvejerio, nieko nekuria. Fordo fabrike nėra vienos kūrybai, individualumui ar asmenybei. Darbininkas tampa gamybos mašinos varžėliu. „McDonald's“ pritaikė ši modelį paslaugoms. Charlie Chaplin personažas visą dieną fabrike atlikinėjo vieną judešį replėmis, o „McDonald's“ darbuotojas visą dieną kartoja tą patį klausimą: „Laba diena, esu Marija, kuo galėčiau jums padėti?“ Kartojama tuos pačius žodžius, kurie turi būti pasakyti, kad pasiekę tam tikrą tikslą. Visame pasaulyje būtent šios frazės garantuoja maksimalų darbo našumą. Tai yra amerikietiškos kultūros, kurioje našumo kultas dominavo dar prieš Fordą ir „McDonald's“, produktas.

Visi nori dirbti našiai.

Bet ne visose srityse. Prancūzijoje ar Italijoje amerikietiškas našumo kultas dažnai supričinamas su nenašumo kultu. Mégavimosi gyvenimui kultūra buvo vienas pagrindinių Pietų Europos, Lotynų Amerikos, arabų pasaulio ir didelės dalies Azijos tapatybės elementų. Jei ir ten triumfuoją „McDonald's“, vadinas, vyksta svarbios kultūros permanentos. Kokybė užleidžia vietą kiekybei. Turinį išstumia spartumas ir rezultatyvumas. Tai vartotojiškos kultūros požymiai. Vartojimas tampa žmogiškos egzistencijos centru. Tos permanentos nešėjai yra naujos, sukeliančios priklausomybę struktūros, kurios atsiranda mūsų aplinkoje. Pavyzdžiu, didžiuliai prekybos centralai yra taip sukonstruoti, kad juose jaustumėmės gerai. O kai jau ten išsirengsime, kiekviename žingsnyje gausime impulsu vartoti – valgyti, pirkti, naudotis pramogomis. Beje, pirkimas jau yra nauja pramogos forma. Daugeliu tradicinės kultūros netekusių žmonių vartojimas tampa pagrindiniu pasitenkinimo šaltiniu ir pagrindine pramogos forma. Milijonai žmonių tai svarbiausias hobis. Vartojimas, kurį siūlo prekybos centralai, vis mažiau susijęs su poreikių tenkinimu. Juk

George Ritzer

niekad negana žodžių, kad pasakyti viską.

Taip galima būtų pasakyti postmodernistinė kalba. Bet psichologiskai situacija yra kitokia. Juk kalbame apie materialistinį požiūrį į gyvenimą, kuris pasmerkia žmones amžinam nepasitenkinimui ar net tikroms nelaimėms. Milijonai žmonių, kurie sieja laimę su simboliku vartojimu, katastrofiskai prasiskolinia, gadina sau gyvenimą, griauna šeimas. Pasmerkiami vienatvei.

Nors tie ženklai nebe tokie išraiškingi nei tradicinėse visuomenėse ar net planinėse ekonomikose. Iki šiol užtekdavo pažvelgti į žmogų, kad suprastum, koks jo visuomeninis statusas. Dabar Billas Gatesas rengiasi panašiai kaip mano studentai.

Gal tie ženklai kadaise buvo išraiškingesni ir paprastesni, nes skurdesni. Bet jei jums atrodo, kad jie tapo neišraiškingi, vadinasi, neišmokete skaityti naujų ženklų. Galiu jūs užtikrinti, kad mūsų studentai labai rafinuotai bendrauja vartojimo ženklais. Šiuolaikinės masinės komunikacijos kalba tapo labai preciziška ir rafinuota. Ji preciziškė ir rafinuotesnė už kadaise vartotą aukštųjų klasų etiketą. Bet ta kalba iš dalies prieinama tik išrinktiejiems. Vis mažesnę vartojimo reikšmę užima poreikių tenkinimas. Vis svarbesni tampa skirtumai, jų pojūtis, reiškimas, komunikavimas. Kai norite man pranešti apie skirtumą tarp mūsų, perkate to skirtumo ženklą. Tai gali būti materialinių statusų demonstruojantis laikrodis arba sportinių batelių fasonas. Tokiu būdu vartojimas tampa pasaulinės ekonomikos varomaja jėga. Jos galia neribota. Poreikius tenkinantis vartojimas turi savo ribas. Ženklų vartojimas yra neturi. Žmogus niekad iki galio negalės išreikšti, kuo jis skiriasi nuo kitų, tad visa da galima pridėti dar kokį nors ženkla, ką nors nusipirkti papildomai. Tai mus veda į hipervartojimą, t.y. prie situacijos, kai vartojimas tampa pagrindiniu gyvenimo tikslu.

Nes niekad nebus gana daiktų, kad išreikštum visą save, taip kaip Nes niekad nebus gana daiktų, kad išreikštum visą save, taip kaip

Kol dar yra nauji pasauliai, kuriuos galima užkariauti, sistema gali veikti. Lenkija yra viena iš ką tik vartojimo užkariautų šalių. Prieš mus Kinija, Indija, didelė Lotynų Amerikos dalis ir gal kada nors Afrika. Šiuo požiūriu pabaigos dar nematyti. Bet tai ne tik ekonomikos problema. Esate teisus teigdamas, kad kultūros permanentos kuria visai naujas grėsmes. Juk galima kalbėti apie šiuolaikinės politikos, universitetų, bažnyčių makdonalizaciją. Daugelyje šalių jau akivaizdi makdonalduota nepolitika, kuri sugeba išspręsti nedaug problemų, bet pati jų sukuria daug. Tai tokia politika, kuri vis labiau koncentruojasi į paviršutinišką turinį ir pramogines formas. Užuot kartu su žmonėmis susimąste, kaip spręsti realias problemas, politikai užsiima teatrališkomis dėmesio pritraukimo formomis ir mokosi formuluoći dažniausiai melaginas, bet paprastas dilemas, apie kurias kiekvienas gali susidaryti savo nuomonę.

Turite omenyje populistinius judėjimus?

Populizmas – tai kas kita. Makdonalduota nepolitika yra didesnė problema, turinti rimtų politinių ir visuomeninių padarinijų. O likę pasaulyis vis sparčiau vejas Ameriką.

Ar galėtume pasakyti, kur mus veda visas tas procesas?

Daug lengviau yra aprašinėti reiškinius ir apie juos perspėti, nei tiksliai numatyti, kur visa tai veda. Galima numatyti tik augančius nusivylimą ir nepasitenkinimą. Sistema yra sumanya taip, kad vos išėjusius iš parduotuvės su pirkiniuose jis iškart puola nauji pasiūlymai. Niekad nesugebėsite nusipirkti visko. Tai veikia kaip morka, pakabinata priešais asilo nosį. Toje sistemoje materialinis pasitenkinimas yra neįmanomas. Sistema sukonstruota taip, kad tai niekad neįvyktų. Tradicinėse kapitalistinėse visuomenėse žmogus galėjo pasiekti satisfakciją ir neįmanomas. Sistemai sukonstruota taip, kad tai niekad neįvyktų. Tradicinėse kapitalistinėse visuomenėse žmogus galėjo pasiekti satisfakciją ir neįmanomas. Sistemai sukonstruota taip, kad pasitenkinimas yra neįmanomas. Nuolatinis nepasitenkinimas, lenktynės į niekur yra būtina sistemas dalis. Tai lenktynės su šešliu.

Ronaldas Inglehartas rodo, kaip ta pasitenkinimo stoka ilgainiu naišina visuomeninius ryšius ir pasitikėjimą, kurio dėka sistema veikia. Be pasitikėjimo, kuris yra žmonių bendradarbiavimo pagrindas, negali egzistuoti efektyvi rinka ir demokratija, vadinasi, vartojimo visuomenės modelis éda tą civilizacijos šaką, ant kurios išaugo. Ar galėtumėt pasakyti, kokieje to proceso vietoje esame?

NUKELTA | 5 PSL.

Iš ko juokiamės?

Armando Ianucci filmas „Vienoje kilpoje“

Živilė Pipinytė

Britų režisieriaus Armando Ianucci filmas „Vienoje kilpoje“ („In the Loop“, D. Britanija, 2008) – pui-ki terapienė priemonė visiems, kuri e iki šiol dar domisi politika ir politikais. Pastarieji doro viską, kad įrodytu, jog yra neprofesionalūs, nuobodūs, ribotis, neatsakingi, neturi humoro jausmo, iš paskutinių laikų laikosi įsikibę savo kėdžių (Seime ar vyriausybėje), neturi, ką pasakyti, yra visiškai priklausomi nuo to, ką pasakys Balticij rūmai, ir t.t. „Vienoje kilpoje“ visus tuos teiginius patvirtina. Kartu filmas, rodantis britų ministru kabinetą Irako karo išvarkarėse, tarsi nuramina, kad lietuvių politikai ne ką blosesni. Skiriasi tik viena, bet esminė detalė – „Vienoje kilpoje“ – tai žiauri politinė satyra. Lietuvos politika ir politikai, deja, satyrą sėkmungai pavertė realybę.

Vis dėlto žiūrėti „Vienoje kilpo-

je“ visai smagu. Nuo pat pirmųjų kadru filmas pasakoja apie užsienio reikalų ministrą Saimoną Fosterį (Tom Hollander), kuris yra visiškas nulis – ir kaip asmenybė, ir kaip politikas, ir kaip žmogus, priimantis sprendimus. Iš tikrujų už jį sprendžia kiti. Jis yra tik „posėdžių mėsa“ – taip vadinami žmonės, sėdintys įvairiuose posėdžiuose, kuriuos matome per įvairias žinias. Rodydamis, kaip viena radijo laidoje jo atsitiktinai lepetelėta kvaila fraze apie „išvengiamą karą“ pasinaudoja amerikiečiai, filmo kūrėjai pateikia savą Irako karo išvarkarių versiją. Jie nori įrodyti, kad Tony Blairas, jo kabinetu ir britų žvalgyba buvo tiesiog pasinaudota, o patys britai gėdinėti prisidėjo prie karo paskelbimo. „Vienoje kilpoje“ satyriškai atkuriama šiuolaikinės politikos ir sprendimų priėmimo užkulisiai, kiaurai biurokratinės sistemos funkcionalumas, politikų kvailybė ir tarpusavio ambicijų kova, kurią nuolat ska-

tina politikų padėjėjai – viešųjų ryšių specialistai.

Neatsitiktinai jie ir tapo pagrindiniams filmo herojais. „Vienoje kilpoje“ akivaizdžiai įrodo, kad politikai šiai laikais kuria būtent jie. Šie žmonės gerai žino, iš ko susideda politika, ir išmano žmonių, kurie pasiryžo tapti politikais, troškimus. Viešųjų ryšių specialistai yra tobuli demagogai, neturintys jokio moralinio stuburo, bet užtatai sugebantys puikiai manipulioti visais, o kartu žaidžiantys tik savus, su politika gal net nieko bendra neturinčius žaidimus. Jiems paklūsta visi – ir politikai, kurių „patarėjai“ yra viešųjų ryšių guru, ir žiniasklaida, kuri tariasi esanti savarankiška.

Toks yra pagrindinis filmo herjus – visagalis ministro pirmininko patarėjas Malkolmas Takeris, kurį puikiai suvaidino nepakartojojamas Peteris Capaldi. Be abeo, britų žūrovai tame atpažino Tony Blairo patarėją Alastairą Campbelį (beje, visi personažai irgi turi savo realius prototipus, filmuota taip pat dažnai realiose vystose), bet politinių filmų silpnoji vieta paprastai yra konkretus kontekstas, kuris pricinamas ne visų šalių žiūrovams. Šiuo atveju kontekstą atperka personažo Malkolmo Takerio universalumas. Šis protinges cinkas, tobulas keikūnas (bravo filmo vertėjui i lietuvių kalbą), pancegiantis bet kokias moralines ar apskritai vertybės, pripažįstantis tik vieną gyvenimo tikslą – valdžią ir pinigus, manau, atpažystamas bet kur, net ir vadinosios naujosios demokratijos šalyse, kur ne vienas politikas yra viešųjų ryšių strategijų vaisius.

„Vienoje kilpoje“, kaip kiekvienoje tikroje satyroje, nėra teigiamų personažų. Ianucci negailestingas kickvienam, net storuliu amerikiečių generolui Mileriui („Sopranų“ Jamesas Gandolfini), kuris nuoširdžiai stengiasi išvengti karo. Taip pat truputį filmo kūrėjai veda prie pagrindinės minties – politikai kvaili, jų veiksmai neatsakingi ir absurdūsi, o tų veiksmų ir kalbų rezultatas – siaubingas. Tai karas, kuriame žūsta ne idiotai politikai, o gyvi žmonės.

Tačiau filmui ipusėjus personažų kvailybė ir tušybė tampa gana monotonija. Ta Londono bei Vašingtono politinių intrigu monotoniją gali praskaidrinti nebent provincijos rinkėjas ir jo sode griūvantie siečia, kuria taip mielai užsiima ministra Saimoną žlugdanti žiniasklaida. Ne vienas lietuviškų žinių gamintojas šiame siužete galėtų atpažinti savę, bet juk neatpažins, tiksliau, apsimes, kad neatpažino.

Deja, filmo nepagyvina Saimono patarėjo meilės romanas su amerikiečių politikės pavaldine. Suprantu, dramaturgiškai visai tai reikalina, kad nuskambėtu demagogiškas patarėjo prisipažinimas, esą jis per gulėjo su mergina, nes troško taikos, bet filmui to lyg ir mažoka. Pukiai ir energingai prasidėjęs, meistriškai ir ižūliais dialogais nuolat juokinantis „Vienoje kilpoje“ į pabaigą po truputį ima prarasti tempą bei ritmą, o tada atskleidžia savo televizinę prigimtį – jis ir atsirado iš populiaus BBC televizijos serialo „The Thick of It“. Todėl filmas yra gana nuspėjamas ir monotoniskas.

Kita vertus, šalyje, kur politinė satyra beveik neegzistuoja net televizijoje, o nacionalinio kino istorijoje užfiksuotas vienintelis bandymas – Raimondo Vabalo „Marš, tra-ta-ta“ (1964), tai visai sveikintinas ir sveikas reginys.

ATKELTA IS 4 PSL.

vis dažniau išgyvena pardavinėdami išpūdžius ir vis rečiau iš tikrujų teikiā paslaugas, kurias tradiciškai teikdavo rinkėjams: vadovavimą, administravimą, realų atstovavimą, vadovavimą diskusijai.

Bet žmonėms reikia šiek tiek optimizmo.

Manau, kad jiems labiau reikia tikrumo. Toks poreikis ypač auga naujose demokratijose. Kai savo nuomonę pristačiai lenkų radijuje, vienas klausytojas atsiuntė elektrotoninį laišką, kuriame mane apkaltino kriptokomunizmu, nes aš kritikavau kapitalizmą. Tai tipiškas šiuolaikinės politikos makdonaldizacijos požymis, nes ji nutrina kokybiinius skirtumus. Kai žmogus suvalgo „McDonald's“ restorano rinkinį ir nebéra alkansas, jis mano, kad papiešavo, nors iki tikrų pietų tam rinkiniui labai toli. Jo organizmas negavo maistingu medžiagą, bet alkio jausmas išnyko. Jei tai maitinsies ilgai, sveikata nukentės. Tačiau kai pradedame kritikuoti tokį maistą, mums sakoma, kad jis le-

džia numalšinti alkį. Panašiai vyksta ir su demokratija. Bloga demokratija nėra naudinga visuomenei, bet kai ją kritikuojame, dažnai girdime, kad vis dėlto ji geriau už komunizmą arba diktatūrą. Žinoma, tai tiesa. Bet galima atmetti komunizmą ir diktatūrą ir kartu kritikuoti šiuolaikines rinkos demokratijas ir matyti pavoju, kur link jos evoliucionuoja. Nekviečiu grįžti prie komunizmo. Man rūpi prasmingas gyvenimas kapitalistineje sistemoje, juk jokios išmintingos jos alternatyvos nežinome.

J Jūsų nerimą Benjaminas Barberis atsako, kad reakcija į makdonaldizaciją yra džihadas, t.y. globalinis sugržimo prie tradicinių simbolų, vertybų ir tapatybės judėjimas. Lenkijoje išgyvename tokios reakcijos bangą. Jei ši banga nugalės, po 50 metų Varšuvoje stovės tokie pat dangoraižiai ir prekybos centralai kaip Bankoje ar Ostine, bet ant kiekvieno jų bus po Baltą erelį, kryžių ir tautinę vėliavą. Išlipės iš lečiuko iškart suprasite, kur atsi- dūrėte.

Tačiau savo knygos pabaigoje Barberis pripažista, kad norėdamas nugalėti džihadas turi pasinaudoti to-

kiaiš pat įrankiais, kaip ir McPasaulis. Bet toliau jis šios minties nerutulioja. Tačiau, norime to ar ne, technologijos formuoja žmonių mentalitetą. Tad finalas bus tokis pat, nesvarbu, kas nugalės. Pavydžiai, juk kiekviena šalis turi savą „McDonald's“ restorano versiją. Tai bandymas išrašyti lokalų turinį į globalinę technologiją. Kita vertus, negali nugalėti nieko kultūros, jei nesinaudoji universaliomis, unifikuojančiomis technologijomis.

Joks procesas nėra begalinis. Kiekvienas užgėsta ir užleidžia vietą kitam. Tačiau globalizacija, regis, dar nepradėjo gesti ir nuolat trina senas tapatybes. Jei taip yra iš tikrujų, jų vietą turi užimti naujos. Ar įsivaizduojate, kaip gali rasti tos naujos tapatybių rūsys?

Vartojimo kultūros logika yra ta, kad naujos tapatybės reiškiasi vartojimu. Tradicinėje kultūroje žmogus nuo gimimo priklauso kokiai nors tapatybei. Vartojimo kultūroje kiekvienas gali nusipirkti savo tapatybę. Vadinas, kiekvienas gali per gyvenimą pakeisti tapatybę daug kartų. Ne privalo, bet gali. Kiekvienas mūsų gali turėti daugiau nei vieną tapatybę. Vieną namuose

ar darbe, kitą, pavyzdžiui, internte, kur mūsų niekas nepatikrins. Sistemos esmė ta, kad tapatybė praranda savo pastovumą ir išskirtinumą. Vartotojas nebéra griežtai apibrėžtų kuriuos nors tapatybės taipokių kalinys. Jis gali sudaryti savo tapatybę iš atskirų fragmentų. Jis gali laisvai jungti skirtingų tapatybių elementus taip, kaip gali nešioti „Hugo Boss“ švarką, „Levi's“ džinsus ir „Swatch“ laikrodį. Tapatybės nebėra atskirtos viena nuo kitos ir kuria continuum.

Bet juk tapatybė – tai ne tik mada.

Kitose srityse vyksta panašūs procesai, nors juos pastebėti sunkiau. Tai labai akiavaizdu, kai žiūri į krikščioniškas bažnyčias. Žmonės vis dažniau iš krikščionybės pasiima tai, kas jiems tinka, prideda šiek tiek Azijos religijų, šiek tiek savų fantazių ir taip kurias savo asmenines bažnyčias ar tikėjimus, kurių vis daugėja. Politikoje vyksta panašūs procesai. Vis dažniau susiduriaame su iki tol nelabai įsivaizduojamais reiškiniais, pavyzdžiui, nieko nebestebina Europoje triumfuojančios konservatyviai liberalūs socialdemokratai. Rinkodara daro stebuklus.

Bet džihadas yra faktas, ne tik arabų pasaulyje. Taip pat ir Amerikoje, ir Lenkijoje.

Esu linkęs kalbėti apie nieko ir kažko kovą. Kažkas visada turi lokalias šaknies ir bando gintis prieš nieko invaziją. Tokia įtampa realiai egzistuoja. Ji pasireiškia nacionalizmo, fundamentalizmo, egoizmo bangomis. Bet iš esmės tai nesulaike, juo labiau nesugrąžina atgal pagrindinės kultūrų konvergencijos ir pasaulio susiliejimo krypties. Tas procesas vyksta dialektiškai. Niekas išvairose pasaulio vietose absorbuoja kažko elementus, maišo juos, sukeičia vietomis, komercializuoją, universalizuoją. Panašai kaip sušis, kuris kažkada buvo kažko japoniško dalis, o dabar ji absorboavo nieko visuma. Tačiau konvergencija yra spontaniškas procesas, jos negalima sustabdyti, ji nebūtinai turi kažką pakeisti niekuo. Reikia išmokti turėti iš jos naudos. Žmogus, kuris supranta, kokiamės pasaulioje gyvena, nepriivalo su ją kovoti ar jos bijoti. Jis gali ja džiaugtis ir naudotis jos teikiamomis galimybėmis. Bet tai reikia daryti sąmoningai ir sumaniai. Nieko daugiau. Tik tiek.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Atvirai vengiant tiesmukumo

Pokalbis su tapytoju Žygimantu Augustinu

Žygimantas Augustinas nepriima svečių dirbtuvėje. Kepama sausainius dėlioju paskutinius atskaitos taškus interviu klausimams. Ejos sunkiai. Žygimantas Augustinas – gerai žinomas menininkas. Puikus piešėjas, tapytojas, lengvai atpažįstamas iš realistinių figūrų, kruopščiai ištapytų, besiraivančių, persikreipusiu kūnų, dažnai – autoportretų. Studijavęs Vilniuje, vėliau – Niujorke ir Florencijoje, šiuo metu menininkas kuria ir dėsto piešimą Vilniaus dailės akademijoje. Maždaug kas metus surengiantis po personalinę parodą, Augustinas nesiskundžia dailės kritikų dėmesiu. Skaitant šio menininko kūrybą analizuojančius tekstu, neįmanoma nepastebėti interpretacijų įvairovės, ne tik skirtingu požiūriu tašku, bet ir besiskiriančiu išvadu apie kūrybą, jos tikslus, intencijas ir poveikį žūrovui. Tačiau ši kartą galėjau nevargti dėliodama savas ir svertimas mintis. Tik pradėjęs kalbėti, Augustinas lengvai apvertė išankstines mano priešlaidas ir išsivaizdavimus. „Augustinas apie savo kūrybą ne tiek ir daug galvoja. Stengiasi negalvoti,“ – sako jis ramiu balsu. Šypsosi. „Na, dėstydamas, aišku, galvaju, bet daugiau iš reikalo. Būnu kur kas laimingesnis, kai negalvoju. Nes kai pradedi galvoti, vis kyla naujių klausimų ir ta jų begalybė neduoda jokių atsakymų.“

Šokis su teptukais

Vengdamas nurodyti savo intencijas, kritikus ir žūrovus pastatai į gan keblių padėtį. Nežinau, ar esu mėgięs perskaityti vienu metu daug tekstu apie savo kūrybą, bet galiu pasakyti, kad interpretacijos būna labai skirtinges, net kartais prieštarauja viena kitai.

Bet tai ir yra įdomu – ką mato, ką paveiksluose randa kiti. Visiškai nebūtina atskleisti kažkokį Tiesą. Netikiu absoliučiom tesiom apie paveikslą. Dirbdamas ir aš tikiu, kad tapau tikrą žmogų – tikrą nosį, tikrą ausį, tikras akis ir panašiai. Bet reikia būti bepročiui, kad negalėtum nuo to atsitraukti. Jei priciume prie jau kabančio paveikslą ir aš pradėčiau aiškinti, kad štai tikrasis noris ir tikrasis pasirodyčiaus keistas. Taip pat jei kritikas teigtu, kad rašo absolūtią tiesą apie mano paveikslus, tai irgi būtų keista. Jis matą taip, aš matau kitaip.

Tačiau Tu matai savaip ir būtų įdomu tai sužinoti.

Taip, kiekvienas menininkas turi susiformuluoti tai, ką daro, kad galėtų eiti į priekį. Tačiau begyvenant tos formuluotės keičiasi. Tarkim, pastaruoju metu tapydamas turėjau tikslą sukurti žmogų paveikslę. Bet aš suprantu, kad kuriu visiškai kitom priemonėm nei sukurtais tikras žmogus. Nepaisant to, kai kuriu, jis man yra tikras. Mane žavi virsma – kai dažas, potėpis ar anglis virsta tuo, kuo nėra: žmogum, polkiu, jūdesiu. Mane domina šis virsma.

Siekdamas to, domiuosi anglies, dažu, optinėm savybėm, chemine dažu struktūra ir panašiai. Bet žūrovui ar kritikui visai nebūtina mirkyti rankas dažuose ar aiškintis kitus techninius niuansus. Nenoriu, kad mano paveiksluose žūrovos matytu tik dažus ir faktūrą kaip abstrakcioje tapyboje. Man tai atrodo lėkšta, manau, šių formalinių vertybų neužtenka meno kūriniui.

Kas Tau pačiam yra svarbiau – paveikslu išorė, technika, ar tai, kas vaizduojama: paveikslu turinys ir prasmės?

Man viskas svarbu. Bet svarbiausia – tiesiog piešti arba tapyti. Tai kur kas svarbiau, nei suformuluoti kažkokią mintį ar gerai nupiešti. Svarbu ir viena, ir kita, bet piešiu dėl to, kad man taip geriau. Geriau piešti, negu nupiešti. Tai esminis dalykas. Jei galėčiau nupiešti, jau seniai bučiau metęs.

Bandei mesti?

Žinoma, bet užtenka padaryti savitės pertrauką ir psichika pakrinka. Tai ir yra pagrindinė priežastis. Jei turiu ką sukurti – kuriu, jei tuo metu neturiu idėjų – tiesiog piešiu. O vėlesnės situacijos nebekontroliuoju. Ką tapydamas galvojau, ką bandžiau padaryti, nebūtinai pastebima kritiniuose straipsniuose ar kitų komentaruose. Dažniausiai mano paveikslai būna pretekstas kažkam išsilieti, ir aš tuo visai džiauguosi. Nes

Žygimantas Augustinas.
„Pradedantysis ekstremalus“. 2009 m.

lygiai taip ir man žmogus yra pretekstas jį nupaišyti, o ne išreikšti to žmogaus mintis. Jis man yra įkvėpimo šaltinis, o ne tikslas.

Tavo paveiksluose dažniausiai kartojausi žmogaus kūnas, ypač – autoportretai. Ar Tau yra skirtumas, piešti kitą žmogų ar save?

Esu daug kartų sakęs – man tiesiog patogiau save piešti. Reikšminio skirtumo čia nėra.

Žygimantas Augustinas. „Ekstremalus #3“. 2009 m.

Bet juk piešiant autoportretą, ypač taip kruopščiai, kaip tai darai Tu, vyksta tyrimas, primytinis tiesioginis buvimas su savo atvaizdu.

Yra didelis skirtumas, kaip i kūnų žiūri dailininkas ir šiaip žmogus. Neturiu tikslu piešdamas kūna pasakoti jo istoriją, atskleisti ar išryškinti žmogų. Kūnas įkvepia, bet tikslu atskleisti žmogų aš neturiu. Toks tikslas man atrodo tragikomiškas. Nepretenduoju ir į objektivumą, panašumas man nelabai rūpi. Kad ir kaip apmaudu būtų, neturiu kilnų tikslų. Galiu pažydamas žmogų paaukoti jo charakterį dėl to, kad man tą dieną norisi plačiai mosikuoti teptuku. Manęs nekausto būtent ta nosies forma, galu ją pakieisti kita, nes manęs nestabdė teisingumo paskatos.

Ir kurdamas, ir kalbėdamas apie savo kūrybą vengi aiškumo, tikslumo. Kodėl?

Vengiu tiesmukumo. Vengiu lozuningo tipo idėjų. Yra daug šiuolaikinio meno kūrinių, kuriuose labai aiški idėja, labai aiškiai suformuluotas teigimas ir visa tai labai aiškiai įgyvendinta. Tokia aiški formulotė man kažkuo primena dizainą, reklamos agentūros darbą. Tuo tarpu meno kūrinių veikia pats, jis egzistuoja pats – sukurtas iš nieko, tik iš vidinės būtinybės. O automobilio reklama, kad ir kokia žavinga ji būtų, turi per daug aiškų tikslų, adresatą, kad galėtų paveikti taip giliai, kaip iš vidinės būtinybės, be aiškios priežasties sukurtais kūrinių. Vengiu vienprasmiškumo. Nesusūtus, ar to reikia mene. Studijuojant aspirantūrą teko daug skaičių, analizuoti, mėginti paaškinti kūrybą ir kūrinius moksliškai, remiantis įvairiom teorijom ir filosofijom. Jei pagal tai mėgini sukurti paveikslą – nepavyks. Išcina kažkas labai primityvius ir kvailo. Tapyboje kaip šokycje – turi išmokti žingsnius. Paskui apie juos nebegalvoji, tiesiog šoki.

Dozė adrenalino su ironijos padažu

Žygimantas Augustinas yra vienas iš tų žmonių, kuriems pasisekė įvykdyti įsilenčiusių svajonę: valysteje buriavęs, prieš kelerius metus Augustinas vėl užsiėmė šia sporto šaka. Jis neslepia, kad būtent šios asmeninės patirtys nulémė metų pabaigoje „Lietuvos aido“ galerijoje surengtą personalinę parodą „Ekstremalus sportas 3000/metinės“. Kiek netipinėje parodoje buvo pristatyti tapybos darbai, sukurti stiliškai sekant įvairių laikotarpų tapybos mokyklomis. Fikūrinius paveikslus puošiuose „senoviškuose“ remuose jungė ekstremalaus sporto tema. Parodą pristatė ir kūrinius lydiėjo autorius sukurti taikdūs ir sąmojangi pseudomoksliniai tekstai.

Žvelgiant į Tavo kūrybą, galima mėginti nusakyti tam tikrą eigą – buvo portretai, vėliau – maksimaliai išdidintas portretas kaip pėizažas ar ženklas. Parodoje „Ekstremalus sportas“ kūnas lyg ir nebesvarbus, čia vyrauja reiškinys – „ekstrymas“. Ar tai vienalaikis projektas, ar nuo šiol krypsi tollynuo kūno vaizdavimo?

Nuo kūno toli nenueisiu. Ši paroda buvo atotrukis. Tiesiog nesinorėjo „užsižaisti“ kūnais, buvo įdomu pažiūrėti į patį reiškinį. Galvodamas apie šią temą labai racionaliai peržiūrėjau didžiulį kiekį kūrybos ekstremalaus sporto tema. Pastebėjau, kad ekstremalus sportas dažniausiai vaizduojamas su šaunumo aureole. Ir man tai truputį juokinga. Pažiūrėjau ekstremalaus žinau, kad tai nėra tik šaunumas. Tai panašiu į narkomaniją, į nuolatinį poreikį – panašiai kaip tapyba. Ir tas šaunumas yra labiau išorinis. Todėl norėjau į šią temą įnešti humorą, ironijos, nes šaunumas ir humoras vienas kitam prieštarauja.

Norėjai įnešti ironijos į tai, kaip yra vaizduojamas ekstremalus sportas?

Taip. Nenorėjau iš to padaryti įzeidžiančios karikatūros. Gerbiu tuos žmones. Matau net paralelių tarp tapytojų ir ekstremalų. Čia yra daug amato, daug malonumo, emocijų, rizikos. Ekstremalus sportas nėra vien reklamai skirtas reiškinys, kaip galima pamanyti. Mano tikslas buvo sukurti parodą, skirtą tiek ekstremalam, tiek meno pasaulio žmonėms. Kiek bijojau „ekstremalu“ reakcijos. Manau, rizikavau. Bijojau, kad ekstremaliu sportu užsimantys žmonės nenorės dalyvauti tokioje ironiškoje jų atžvilgiu parodoje. Tačiau dabar matau, kad jie pasirodė besantys kur kas atviresni viskam nei meno bendruomenė. Mačiau, kad kai kuriems žmonėms sunku priimti Augustiną, tapantį ekstremalus. Tuo tarpu burlentininkams tai pasirodė visai natūralu, kai kuriems – įdomu.

Galbūt tą „meno pasaulį“ kiek suglumino sąmojingi tekstai, pati parodos struktūra, žodžiu, tai, kad stengesi sukurti smagią parodą ir to net neslėpe.

Jei apsimiesiu, kad esu baisus intelektualas ir rūpinuosi tik grynosiomis meno vertybėmis, galu gale atsidursiu abstrakcijoje. Mano pozūris nickada nebuvu tokis. „Popso“ mano kūryboje pasitaikydavo ir anksčiau. Grįžęs iš Amerikos, savo parodą „Po Niujorko“ pristačiau kaip kūrinius, paveiktus popmeno. Ten buvo daug „pigų“ ir ironiškų dalykų, susijusių su popmenu. Nedarau to dėl pinigų ir neieškau, kas šiuo metu yra „cinama tema“. Ir šioje parodoje niekur nuo savęs nebėgau – pasirinkau ironiškajį variantą, nuspindžiau kiek papokštauti. Tačiau pačius darbus, kaip visada, kūriau labai rimtai.

Ir išėjo ekstremali paroda...

Aš ir įtariau, kad ji bus ekstremali. Galvodamas apie parodą, turėjau galvoje du žūrovų tipus. Tarkime, parodoje yra smulkmenų, kurios suprantamos tik buriuotojams. Rūsyje eksponuota burlentė, pristatyta kaip Salininkų miestelio melioratorių archeologinė radinys – senovinė buriavimo lenta, – iš tiesų yra pagaminta Lietuvoje, Salininkuose. Visi vyresni buriuotojai kitados yra plaukioj tombs burlentėmis iš Salininkų. Suprantu, kad iš gatvės atėjęs žmogus ar menotyrininkas to nežino ir žinoti negali. Ir yra kitas, dailes istorijos sluoksnis, kuris buriuotojams greičiausiai bus visiškai neįdomus. Antra vertus, vienai kitam šie sluoksniai visiškai netruko, gal priešingai – papildo vienai kitą. Taip, aš galvoju apie žūrovą, apie jo malonumą stebėti paveikslus, esant parodoje. Aišku, visiems netiksi, to ir nesiekiau. Tačiau aš džiauguosi, jei žmonėms patinka mano paveikslai.

PARENGĖ AISTÉ PAULINA VIRBICKAITĖ

Hedonistinė pasaulio vizija

ATKELTA IŠ 1 PSL.

tis. Parodoje eksponuojami ir Nacionaliniame M.K. Čiurlionio dailės muziejuje, Lietuvos dailės muziejuje, Kauno valstybiname muzikiniame teatre esantys dailininko kūriniai.

Kad Kasiulio tapyba originali ir paženklinta talento, abejonių nekyla. Tačiau sutikime – puiki karjera ir pripažinimas Europos meno ir kultūros Mekoje, formuluojamas kaip stulbinantis ir lemtingas faktas, žymi tam tikrą mūsų tradicionalizmo ir provincialumo dozę. Dailininko kūrybos raidą ir biografijos faktus pažinę parodos ekspozicijoje ir minčiuose tekstuose, galime ieškoti ir kitų kontekstų, formų, prasmų sąryšių. I ekspoziciją žvelgiant iš nūdienos pozicijų, ne mažiau domina ir galimos Kasiulio kūrybos traktuotės, taip pat – laiko ir erdvės skirtingose šalyse ir aplinkybėse priešprieša, svarbi ieškant paralelių tarp tų idėjų, kurias emigracijoje plėtojo garsusis tapytojas, ir sovietinėje Lietuvoje vykusį prieštaringų dailės procesų.

Hedonistiška, spalvų, faktūrų, jautrių potėpių ir ornamentų virpesio kupina Kasiulio tapyba – tikras modernistinės kūrybos iškūnijimas. Nepaisant sąsajų su Paryžiaus mokyklos stilistiką, Kasiulio kūrybos tyrinėtojai teigia, kad šis sugėbėjo rasti savitą ir atpažįstamą raiškos būdą. Jo paveikslų motyvai – nerūpestingi šokėjai, muzikantai, pajacai, cirko artistai, paveikslų vernisažai, dirbtuvėje savo modelių kontempluojantys dailininkas – primena ir kitus iškilius lietuvių menininkus, kurie į XX a. pirmosios pusės Lietuvą parsivežė panašią motyvą, nuotaiką paletę po studijų Vakarų Europos meno mokyklose.

Nors amžininkai prisimena, kad menininkas nuolat jautė nostalgiją Lietuvai, pabrždavo savo lietuvišką kilmę, jo kūriniuose akivaizdžių „lietuviškų“ apraiškų neaptiktume, ne bent dažnai kompozicijose besikartojas barzdoto, skrybėlėto žydo motyvas, ko gero, atkeliaučia iš gimtojo Kasiulio miestelio Simno. Dažnai lyginami su Marco Chagall, Raoul Duffy, Georges Rouault tapyba, Vytauto Kasiulio kūriniai ženkliai skiriasi nuo minčiųjų menininkų didesne lyrizmo, nerūpestingo žvilgsnio į pasaulį, vingrių faktūrų, dekoratyvumo doze ar labiau suvaldyta ekspresija, mažorine spalvų ir nuotaikų gama.

Parodoje itin krenta į akis specifinė Kasiulio tapybos maniera: tarsi negatyvo–pozityvo principu tam-siam paveikslu fone šviesūs potėpiai virtuoziškai žymi figūrus, daiktų kontūrus, taip sukurdami lengvą, kiek efemeriską kompozicijos visumą. Akivaizdu, kad dailininkui iš esmės svetima radikalesnė gestiškoji išraiška, kuri itin būdinga įvairių laikotarpinių lietuviškų tapybai, nors liaudies meno atgarsiu, ypač ankstyvuose darbuo-

Vytautas Kasiulis. „Smuikininkas gatvėje“. 1950 m.

se, pamatyti galime. „Kasiuliška“ deformacija ir stilizacija nesiremia nei figūros „subjaurinimu“, nei vaizdo monumentalumu ir pan. Atvirščiai – čia tarsi dygsniuoja smulkiausiais ornamentais, linijomis, dailininko išraiška grafiška, vingri ir maloniai rafiniuota, kartais kiek manieringa, stilizuota. Kasiulis, nors iš esmės neutralus ir abejingas socialinėms, politinėms peripetijoms, vadovaudamas kūrybine „meno menui“ samprata, į pasaulį žvelgia su švelniu humoru ir žaisminčia ironija, o kartais ieško ir aštresių įvaizdžių – pavyzdžiui, kompozicijoje su nukryžiuotu popiežiumi, ar vaizduodamas žiūrovą, spoksanti į „modernų“ paveikslą parodoje, ekspresyvią skaityklas sceną.

Vis dėlto daugelis Kasiulio kompozicijų – šiltos, mielos, romantiškos žanrinės scenos, nuspalvintos modernistinė stilistika ir specifine maniera. Pakilus, kartais – ekstatiškas tapytojo nusiteikimas suteikia optimizmo net ir tragikomiskiems motyvams. Pavyzdžiu, keliose kompozicijose vaizduodamas negyvą, plikai nupėstą gaidį, tabaluojantį ant pakaklėje užveržtos virvės, kiek primenantį skausmingasias Chaïmo Soutine'o paukščių ir gyvulių skerdienų variacijas. Kasiulis ir ši regi ne kaip pesimistinį, fatališką, egzistencinį simbolį, bet kaip švelniai ironišką būties akimirką.

Ką dar, be įstabilos Vytauto Kasiulio kūrybos visumos, atveria šios parodos ekspozicija? Žinoma, nevalingai imi vesti paraleles tarp tų procesų, kurie lietuvių dailėje vyko tuo metu, kai Kasiulis Vakarų Europoje skynėsi kelią plataus pripa-

lės gyvenimą. Žinoma, išsivadavimas iš ideologinių ir formos suvaržymų Lietuvos dailėje tebuvo gana sąlygiškas, formos ir turinio dualizmas oficialiojoje kūryboje visuomet buvo aktualus, tai teikia daug minčių dabarties retrospekcijai. I galvą ateina banalus posakis, kad laisvė – tai pirmiausia atsakomybė... Išeivijoje kūrusiam dailininkui teko spręsti visai kitus, galbūt sunkesnius, itin didelio talento reikalaujančius uždavinius – kantriai dirbtį ieškant pripažinimo margoje meninėje Paryžiaus terpėje. Tuo tarpu sovietmečio Lietuvos tarpo tylus dirbtuvius, pusiau oficialių parodų gyvenimas, buvo aktualus apsiplendrimo, deklaruojamų politinių pažiūrų ir sąžinės kompromisai. Be šių aplinkybių dažniausiai neapsicinama aptariant visų minimos laikotarpio kūrinių ar menininkų kūrybą.

Galbūt tokia nuomonė pasirodys labai nepopuliari, bet pakilus Kasiulio paveikslų džiugesys, puošnus mirgėjimas, dekoratyvios formos, palyginti su tomis išraiškos ir idėjų dilemomis, kurias išgyveno panašaus laikotarpio Lietuvos dailę, kartais atrodo perdėm šventiškos ar net lėkštakos. Juk to metu dailė iki šiol tebėra tarsi bedugnis šulinys, iš kurio gali pasisemti kaskart kitų prasmų, požiūrių. Beje, ir sovietmečiu, nepaisant ideologiskai angažuoto meno poreikio, buvo

puikiai toleruojama ir dekoratyvi, nerūpestingų, lyriškų motyvų tapyba, kad ir, pavyzdžiui, Rimo Bičiūno kūrinių. Neabejont garsiojo dailininko talentu, jo kompozicijos, tarsi džiaugsmingi himnai būties grožiui, labiausiai pamalonina estetikos, tradicinių vertybų troškimą, bet hedonistinis pradas ne itin giliai užgauna dvasią. Taigi verta susimąstyti, ar minėtų dešimtmečių Lietuvos dailė iš tiesų tik neatitaisomai „luoša“, ar igavusi nebūtinai tik negatyvų dviprasmiškumą, aštronė kraują prieskonį ir nuolatinio koketavimo šešelį, tam tikras maskavimosi strategijas, kurių šiandien dažnai nebeįmanoma objektyviai išnarplojti.

Teko matyti, kad i Vytauto Kasiulio parodą keliauja būriai lanktojų. Ko gero, populiarumu ji ne nusileidžia čia vykusiai Gruzijos tapytojo grynuolio Pirosmanno parodai. Tegul nemaža dalis ateina čia tik suvilioti pasakojimą apie pasaulinę lietuvių dailininko šlovę, tenka pripažinti – Kasiulio asmenybės ir kūrybos istorija ištis žavi savo romantika, kaip ir daugelis jo kūrinių. Nublokštasis į Vakarus, nebeturėdamas galimybės grįžti į Lietuvą, menininkas karštai geidė kurti Paryžiuje. Svajonių miestas, nors ir ne iš karto, po vargo ir nepriteklių metų, priėmė ji į savo glėbę.

KRISTINA STANČIENĖ

Vytautas Kasiulis. „Moteris pas dailininką“. 1948 m. Iš Bronės Kasiulienės kolekcijos

Šiek tiek stumtelėta realybė

Alaino Resnais retrospekyva

Šiandien atidaromų prancūzų „Žiemos ekranu“ puošmena – Alaino Resnais filmų retrospekyva. 1922 m. gimęs režisierius kuria iki šiol, naujausias jo filmas „Piktžolės“ (2009) bus parodytas pagrindinėje festivalio programoje. Resnais filmai stebina tuo, kad režisierius nuolat keičiasi, eksperimentuoja, ieško naujų kino formų. Retrospekyva išsamiai pristatys ankstyvojo Resnais kūrybos periodo filmus, jau senokai vadintamus kino klasika. Tačiau jie taip pat gali nustebinti su Resnais kinu iki tol nesudūrusius žiūrovus eksperimento dvasia.

Fotografas, montuotojas, režisierius, gausybės pačių garbingiausių prizų laureatas Alainas Resnais iš pradžiu mokėsi aktoriaus meno ir montažininko profesijos, dirbo montuotoju, asistentu. Eksperimentuoti būsimas režisierius pradėjo dar paauglytėje, kai kūrė mėgėjiškus filmus. Pirmieji profesionalūs Resnais filmai – dokumentiniai esė apie Van Goghą (1948 m. apdovanojamas Venecijos prizu ir „Oskaru“), Gauguiną – taip pat stebino formas naujumu. Ankstyvoji Resnais kūryba (ja, „Žiemos ekranuose“ pristatys penkių trumpo metražo filmų programa) pasižymi socialiniu bei politiniu kūrėjo angažuotumu: filmas „Gernika“ (1950) – primena ne tik Picasso paveikslą, bet ir vieną didžiausių Ispanijos pilietinio karo tragedijų, kartu su Chrisu Markevu kurta „Statulos taip pat miršta“ (1953) – pasakojimas apie koloniizuotos Afrikos meną, „Visa pasaulio atmintis“ (1956) – tai ne tik pasakojimas apie Paryžiaus biblioteką, bet ir apmąstymas apie pasaulio atmintį, saugomą knygose. Ypatingą vietą kino istorijoje užima Resnais „Naktis ir rūkas“ (1955). Nuo jo prasideda Holokausto temos atkleidimo tradicija kine. Trumpametražė „Stireno giesmė“ (1958) – vienas unikaliausiu reklaminių filmų: susižavėjimą nauja, tarsi iš utopinės ateities atplaukusia chemijos gamykla lydi specialiai Raymond'o Queneau filmui parašyti ciliés.

Tačiau Resnais net prancūzų kine užima ypatingą vietą – tokį skirtingų filmų, ko gero, nekuria nė vienės režisierius. Pats Resnais ne kartą pabrėžė besilaikantis François Truffaut principo: kiekvienas naujas filmas turi visiškai skirtis nuo prieš tai buvusio. „Funkcionuoju gana instinktyviai ir nemastau evoliucijos terminais. Kuriu filmus nuolat galvodamas apie žiūrovą ir jo prasau pažaisti kartu. Džiaugiuosi, jei atsiranda daugybė tos pačios scenos interpretacijų ir jei filmas neverčia nuobodžiauti. Svarbiausia padaryti taip, kad žiūrovas, net jei jis suinteriguotas, padirbėtu ir nešeitų iš salės. Nesakau, kad man tai pavyksta visad, bet stengiuosi. Noriu sudominti žiūrovą. Tai paprasta. Bet tai labiau instinktyvu, nei apgalvota“, – sako jis.

Ties 7-ojo dešimtmecio riba Resnais sukūrė tris filmus, kurie pakei-

Sabine Azéma ir Alainas Resnais filmuojant „Piktžolės“

tė kino raidą. Tai buvo „Hiroshima, mano meilė“, „Praėjusiais metais Marienbade“ ir „Murielė, arba Sugržimo laikas“. Šakoma, kad „Cahiers du cinéma“ redakcija, pasižiūrėjusi „Hirosimą...“ sulvietė specialų posėdį ir iškart paskelbė filmą klasiniui.

1959 m. pasirodės pirmasis pilno metražo vaidybinis Resnais filmas „Hiroshima, mano meilė“ laikomas vienu prancūzų Naujosios bangos šedevrų. Sukurtas pagal Marguerite Duras romaną, jis prabilo ne tik apie atominės bombos padarinius, bet ir apie visų karų paliktas žymes likimuose ir atmintyje. Hirosimoje susitinka prancūzų aktorė (Emmanuelle Riva) ir japonas architektas. Meilės romanas atskleidžia abiejų neužgyjančias žaizdas, kurias kažkada paliko karas. Resnais siekė parodyti tai, kas neparodomą, – minčių, prisiminimų tékmę vaizdais. Kaip sakė režisierius, ne parodyti tai, kas įvyko prieš keturiolika metų, bet tai, kas vyksta herojės viduje tada, kai ji prisimena savo pirmają meilę Nevere. Todėl kino istorijoje

jai. Tai ir psichoanalitinė drama, ir žingsnis į kino antimateriją, ir siurrealistinis sapnas. Sudėtingos asociacijos, žaidimas laiku ir erdvė, temų polifonišumas ir muzikalumas, poetiškumas sužadino begalinę sekimų bangą, „Praėjusiais metais Marienbade“ formos eksperimentas galima atpažinti iki šiol, kad ir Peterio Greenaway filmuose. „Praėjusiais metais Marienbade“ – tai ir oniriškas siurrealistinis pasakojimas apie meilę. Po sio filmo Resnais tešė eksperimentus su laiku ir atmintimi dramoje „Murielė, arba Sugržimo laikas“ (1963). Jos herojai, kurie susitinka provincijos mieste, negali atsiplėsti nuo savo praeities, išgyvenimų ir traumų.

Nepelnytai amžininkų suveiktais filme „Staviskis...“ (1974) režisieriai taip pat labiau domino ne vienas garsiausiu tarpukario Prancūzijos nusikalstimu, kai 1934 m. buvo nūžydutus sukcijus Staviskis ir kilo politinis skandalas, bet intymus apgaiviko, iš Rusijos kilusio žydo, kurį suvaidino ryškiausia 8-ojo dešimtmecio prancūzų kino žvaigždė Jeanne Moreau.

„Staviskis...“

„Hiroshima, mano meilė“ dažnai vadinamas pirmuoju filmu, kuriamo atkurtas vidinis monologas.

„Praėjusiais metais Marienbade“ (1961) atsiradimą paskatinė kitas prancūzų Naujojo romano kūrėjas rašytojas Alainas Robbe-Grillet. Filmo herojus yra vyriškis, kuris fantazuoja apie mylimą moterį (ne pamirštamąj Delphine Seyrig). Tačiau ši nenori pripažinti, kad jie buvo susitikę. „Praėjusais metais Marienbade“ buvo novatoriškas jau ir tuo, kad režisierius perkėlė veiksmą į pasāmonę, sustingusį, labirintinį laiką, po kurį klaidžioja her-

anas-Paulis Belmondo, portretas ir simbolika išnykusio laiko erdvė. Filme „Staviskis...“ režisierius atskrato paviršutiniškumo, kuris persekioja tokio pobūdžio bandymus. Jis atkuria teatrališkos ir kartu žiaurios epochos dvišią, suteikia jai netikėtų spalvų ir kvapų.

Vėliau, 8-ajame ir 9-ajame dešimtmeciais, Resnais eksperimentų centre atsidūrė kino pasakojimo galimybės, jo sąlygiškumo prigimtis, kino naracijos santykis su literatūra, teatru. Nesenai per LTV rodytuose filmuose „Apvaizda“, „Gyvenimas – tai romanas“, „Meilė iki

mirties“ jis tyrinėjo literatūros konvencijas, ju poveikį kinui. Resnais nuolat semiasi idėjų iš populiarinių literatūros ir komiksų, teatro ir dailės, siurrealisto ir britų kultūros. Jis bendradarbiavo ne tik su garsiaisiais savo kartos rašytojais, bet ir su komiksų piešėjais Gébé, Enki Bilalu, kompozitoriais Krzysztofem Pendereckiu ir Miklosu Rozsa. 1980 m. ekranuose pasirodžius filmą „Mano dėdulė iš Amerikos“ įkvėpė filosofo bei biologo Henri Laborit eksperimentai, tyrinėjantys žmogaus smegenų veiklą ir elgesį. Laborit ir Resnais analizuoją trijų filmų personažų – dvieju vyrų ir moters – likimus nuo vaikystės iki brandaus amžiaus, lyginiai, kaip panašiosse situacijose elgtysi žiurkės, filme natūraliai dera vaidybinių episodų

„Praėjusais metais Marienbade“

Resnais filme. Juos pamatysime ir viename populiariausiu Resnais filmu „Sena daina“ (1997), susiejusime masinę kultūrą ir Resnais mėgstamas praeities, žmonių tarpusavio santykų temas. Kai filmo herojai atsiduria keblijoje situacijoje, jie pradeda dainuoti, tačiau iš jų burnų skamba ne tik kadaise populiarios dainos, bet ir jų atlikėjų balsai. Resnais yra sakęs, kad nesitikėjo, jog šis filmas taps toks populiarus. Jis mano, kad tai – dokumentinis filmas, nes rodo tai, kas dažnai atsitinka gyvenime: „Bet kokioje situacijoje frazė, kuri jums natūraliai išsprūsta, yra populiaros dainos žodžiai.“

Vieno naujausių režisieriaus filmų „Širdys“ (2006) herojai ieško mėgėjės, saugumo, pasitikėjimo savi-

mi. Veiksmas nukelia į magišką sniego nuklotą Paryžių, kur susipina šešių savo antrosios pusės ieškančių žmonių likimai. Sukurtas pagal Resnais mėgstamo dramaturgo Alano Ayckbourno pjese (režisierius yra ekranizavęs jo „Rūkyti/Nerūkyti“), filmas spinduliuoja išmintį.

„Le Monde“ kino apžvalgininko paklaustas, ar naujausias filmas „Piktžolės“ nėra pats siurrealistikus, Resnais atsakė: „Kai man buvo keturiolika, aš, provincijos vaistininko sūnus, žirglioju po Paryžių, po jo pasažus, Biut Šomono parką, ir man pavyko rasti rašytojų, kuriems patiko tos pačios vietas. Atradau „Siurrealizmo manifestą“, Soupault rašinius, Maxo Ernsto paveikslus ir tai buvo tikras šokas. Nuo tada nefilmuoju nė vieno plano, prieš tai nepaklausęs savęs, ką apie tai pagalvotų André Bretonas. Dažnai prisimenu Gastoną Modot vaizdus. Buñuelio „Aukso amžius“ klajoja po mano pokalbius. Taip, esu persmelktas siurrealizmu. Pañaišai kaip į šaldytuvą padėtas pienas sugeria visus kvapus.“

Kad ir kokie skirtingi būtū Resnais filmai, jie beveik visada prabyla apie laiko, fantazijos ir prisiminimų galią, apie kūrybos prasmę – kurti naujų tikrovę, kurios iki tol nebuvu. Juk neatsitiktinai „Apvaizdos“ rašytojas, kurį suvaidino Jonas Gielgudas, klausė: „Dar niekas neparašyta, tesa?“

PARENGĖ Ž. P.

Televizijų valgyklėlė

Krėsle prie televizoriaus

Ar pastebėjote, kad televizijoje padaugėjo visokių antrakart pašildytų patiekalų? Turiai omenyje kai daisė populiaras laidas ir vedėjas, kurie po pertraukos, pakeitę laidų pavadinimus (arba ne), grįžta į televizijas (arba jas keičia). Atrodytų, reikia džiaugtis, kad jie vėl paklausūs ir tauta gerbia tradicijas, bet aš įtaru, kad tai ne tradicijos, o mąstymo inercija. Iš tā pačią upę antrą kartą nebeibrisi, ir televizija vis dėlto keičiasi. Prieš kelerius metus atrodžiusi nauja, dabar ne vienos laidos koncepcija beviltiskai paseko. Juk neatpažįstamai pasikeitė kad ir tie žmonės, kurie save vadino pinigų karta. Tikiuosi, jie išgijo (ar prarado) ne tik pinigų.

Dažnai savęs klausiu, kodėl LRT vadovai mano, kad nusipelnu tik Virginijaus Savukyno pasvarstyti apie politiką. Žinau, visų televizijų „galvos“ išitikinus, kad žiūrovai kvailiai (ir gali pagrįsti savo nuomonę reitingais). Tačiau, nepaisant to, jaučiuosi nuskriaustas, nes analitinės laidos turėtų būti visuomeninės televizijos pasididžiavimas, o ne klonada, juolab kad apie politinę Lietuvos situaciją galime diskutuoti tik mes patys. Apimtas nevilties, kartais mintyse žaidžiu vieną žaidimą. Kurį nors lietuvių laidos vedėją pabandau išsivaizduoti užsienio šalies televizijos laidos vedėjo vietoje. Pvz., Alfredas Bumblauskas būtų savo vietoje ne tik pas kaimynus lenkus, bet ir prancūzų pokalbiams apie kultūrą suteiktų savito žavesio. Rūta Janutienė, manau, išskėstomis rankomis priimtų rusai, jie nuo seno mėgsta tokias griežtas moteris ir jų optimistines tragedijas. Palmira Galkontaitė sujaudintą ir Lotynų Amerikos žiūrovus. Mariu Jampolskiui, manau, imponeuoja Ivanas Urgantas, bet šis todėl ir Urgantas, kad gali diskutuoti

su bet kuriuo intelektualu, o ne tik vesti „Paris Hilton prožektoriu“. Ar tai sugerbėtų Jampolskis, abejuo. Savukyną užsienietiškoje laidoje nelabai išsivaizduju, nors lietuviškam pageidavimui koncertui, ko gero, jis tiktų. Edita Mildažytė būtina komandiruočiai iš Haitij – ten jos talentas užjausti paprastus žmones galėtų skleisti visu grožiu ir prisidėtų prie teigiamo lietuvių tautos išvaizdžio kūrimo. Televizijos galėtų paeksperimentuoti, negi jų ne įkvėpē būvusio Seimo pirmininko pavyzdys? Ypač kai krizė ir galima pigiai nusipirkti naujų veidų ir idėjų. Deja, jos neeksperimentuoja. Išsijungi televizorių ir į tave prabyla rusų serialą „mentai“ arba Nemira Pumpnickaitė. Vos tik jie pradeda žiotis, jau iškart žinai, kaip pasakys.

Gavęs televizijų programas, žinoma, ir pats jaučiuosi toks pat. Todėl pasistengs nesikartoti. Viena populiariausių 8-ojo dešimtmecio pjesių, vaidinta viso pasaulio scenose, Peterio Schafferio „Equus“, ne kartą buvo statyta ir Lietuvoje. Tačiau, jei neklystu, labiausiai ši kūrinį išgarsino 1977 m. Sidney Lumeto ekranizacija, kurioje pagrindinių vaidmenų sukūrė Richardas Burtonas. Filme „Equus“ (LTV2, 26 d. 22.50) jis vaidina psichiatrą daktarą Disartą, kuris pradeda abejoti savo sugebėjimais ir pašaukimu. Tai jam pradeda aiškėti, kai psichiatras susiduria su septyniolikmečiu pacientu Alanu (Peter Firth), kuris apakinio keliolika arklių. Daktaras turi ištirti vaikiną ir sustabdyti jo agresijos augimą. Kad „Equus“ iki šiol aktualus, rodo ir tai, kad Harj Porter kine suvaidinės Danielis Radcliffe savo sceniniams debiutui pasirinko būtent šią pjesę. Manau, kad klausimai apie žmogaus normalumo ribas visada bus aktualūs. Psiichiatras gilinasi į Alano vaikystę,

kalbasi su jo tėvais, atskleidžia Alano motyvus, bet svarbiausia filme man pasirodė daktaro monologai, kuriuose atskleidžia jo paties vi dinės paieškos, aistrų, šventumo, di dybės siekis. Is Burtono monologų sklinda liūdesys ir pykčis. Lumetas nevengė teatrališkumo, kuris dažniausiai neišvengiamas perkeliančių ekraną pjesę.

Pastebėjau, kad pastaruoju metu televizijos rodo daug filmų, kurių kadaise pasiekė mus su pirmajā videotekų bangą ir formavo žiūrovus tada, kai kino teatrų ēmė užsardinėti, o jų fojė virstė turgavietėmis. Tada ir pradėjo dominuoti amateriški filmai.

Vienas tokių – Barbetu Schroederiu 1992 m. trileriu „Vieniša baltoji moteris“ (LNK, 25 d. 22.40), kuriame pagrindinius vaidmenis sukūrė jau gerokai primirštos Bridget Fonda ir Jennifer Jason Leigh. Išsiskyrusi su vaikinu, filmo heroinė Elison nusprendžia išsinuomoti butą kartu su kita mergina. Jai pasirodo, kad Hedra bus puiki kaimynė. Tačiau merginą santykiai ima klostyti visai kitaip. Iš pradžių Hedra ima skolinti Alison drabužius, paskui – jos vaikiną, galiausiai – ir Elison gyvenimą...

Schroederis mėgsta trilerio žanrą, bet ir garsiausi jo filmai „Likiomo nepakeisi“, „Apgalvota žmogžudystė“ ar „Žudikų mergelė“ apima daugiau nei tradicinio trilerio intriga, nes filmuose analizuojama žmogaus prigimtis, jo tapatybė, košmarų ištakos. Filme „Vieniša baltoji moteris“ režisierius puikiai išnaudoja kiekvieno mūsų baimę prarasti savo tapatybę. Schroederio filmuose visada daug nuorodų į didžiąją literatūrą, ypač jis mėgsta Fiodorą Dostoevskį. Šiame filme režisierius įkvėpimo šaltinis buvo tapytojas Balthusas.

Kelias išgyvenimo pamokas pateks ir dar du šios savaitės filmai. Tai 1984 m. Roberto Bentono sukurto „Širdies kertelės“ (TV3, 24 d. 12 val.) – pasakojimas apie moterį (Sally Field), kuri JAV didžiosios depresijos metais bando išgelbėti savo žemę ir savo šeimą. Ir Charleso Dougallo 2006 m. televizijos filmas „Pasiduok, Dorote“ (TV3, 24 d. 14 val.) – pasakojimas apie moterį (Diane Keaton), kuri po duk-

Iš Naujosios Zelandijos kilę Peteris Jacksonas išgarsėjo 1996 m. siaubo filmu „Baubai“ (TV3, 22 d. 1.35). Televizijos retrospektyviai su pažindina su režisieriaus kūryba – nuo naujausią „Žiedų valdovo“ ir „King Kongo“ grįžta atgal. Atgal į praeitį – man visai priimtina kryptis, bet tik kai kalbame apie kiną.

Mėgstu Ridley Scottą. Jis man vienas įdomiausiai šių dienų režisierių. Todėl dar kartą parekomenduo-

„Equus“

ters žūties atranda ne tik jos dienoraštį, bet ir tai, ko nežinojo apie ją ir apie save.

Maždaug tuo pat metu, kai kiekviename žingsnyje ēmė steigtis video nuomas, lietuvių susipažino ir su Pašeliusiu Maksu, atkeliausiu į kiną iš tada dar mažai kam žinomų komiksų. LNK (28 d. 22.40) priims antrajį šios serijos apie niūrią ateitį, kurioje visi kaunasi su visais už benziną, filmą „Pašėlęs Maksas. Keliaujantis karys“ (1981), atverusį kelius į Holivudą jaunam australų aktoriui Melui Gibsonui ir režisieriui George'ui Milleriui. Man labiau patinka kitas Millerio heroinus – paršiukas Beibas iš filmo „Mažylis“, bet tai, žinoma, skonio reikalas.

siu 2002 m. pasirodžiusi jo filmą „Apgavikai“ (LNK, 24 d. 23.10). Jo struktūrą, kai gudriai susukta intrigai atskleidžia tiesiogine to žodžio prasme paskutiniuose filmo kadruse, nuo tada kopijuojama visi, kas netingi, bet filmas iki šiol gali sujaudinti puikiu sukčių suvaidinuisių Nicolas Cage'o ir Samo Rockwello duetu. Kita vertus, su personažų metodais susiduriame vos ne kasdien, tad „Apgavikai“ gali turėti ir praktinės naudos.

Nors esu giliai išitikinės, kad tikras kinas visada geriau už bet kokią praktinę naudą.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Premjeros

Bestija žydom akim

Valstybinis jaunimo teatras sausio 22, 23 d. 18 val. kviečia į premjerinį spektaklį „Bestija žydom akim“ pagal jaunos dramaturgės Anetos Anros pjesę. Teatro dailininkas Gintaras Makarevičius ir toliau sėkmingai išgvendina naujus kūrybinius sickius, režiuodamas jau antrą Anetos Anros pjesę. Prieš metus pasirodė spektaklis „Katinas Temzėje“ apie Londono nuotykių ieškančią merginą. Ši kartą plačiai publikai skirtas naujausias spektaklis „Bestija žydom akim“ kai bės ir rūmtai, ir su humoru apie teatrą, kūrybą bei meilę. Spektaklio kompozitorius – Martynas Bialobžeski, kostiumų autorė – Sandra Straukaitė.

„Teatras yra nenuuspėjamas, todėl mes ji mylime. Visko teatre nutinka. Ir niekas nežino, kas tuo metu vyksta Aktorių sieloje“, – sako Aneta Anra. Iš tiesų, jeigu manote, kad gerai pažiūstate teatrą, galite ap-

sirinkti. Dramaturgė savitai pažvelgė į dažnai garbinamas ir ant piedestalo keliamas aktoriuams ir teatro kritiko profesijas, išryškindama jų asmenybes ir įpainiodama į pa slaptingas meilės intrigas.

Spektaklyje keturi pagrindiniai veikėjai – Aktorius (Andrius Bialobžeski), Müza (Aušra Pukelytė), Kritikas (Aleksas Kazanavičius) ir jų Draugas (Sergejus Ivanovas) – išgrena pasaulyje, kuriame svetimi pavidalai, tekstai, kontekstai, sve timos mintys painiojasi su tikrove.

Kodėl kartais nutinka taip, jog nebesinori vaidinti, nebesinori kritikuoti, norisi tiesiog mylėti? Ka gal padaryti Aktorius dėl Müzos, o gal – Vyras dėl Moters?

Tokie klausimai kilo spektaklio kūrėjams, ir jie pasidavė neribotai fantazijai, maišydami komedijos, dramos ir tragedijos žanrus, tačiau kol kas spektaklio pavadinimo esmės neatskleidžia ir palieka viską spreisti į premjerą atėjusiems žiūrovams.

„Teatras – pati efemeriskiausia meno vieta, kur emocijos dingsta

uždangai nusileidus, jos gyvena tik atmintyje, prisiiminime, kai scenos darbininkai nukrausto dekoracijas, nuplėšia kulisus, apšvietėjai išeša skersinius prožektorius, o aktorius grimo kambaryje bando nusivalyti grimą skepetaitė, nes dėl remonto darbų neveikia dušai. Jis šiandien eis namo pėsciomi, žinoma, neturės lietsargio, o lauke lyja, jo plaukai padažyti oranžinė spalva ir sukelti ant viršugalvio, ak, kaip juokingai jis atrodys eidamas gatve, turėtų užsidėti kepuraitę...“.

JAUNIMO TEATRO INF.

Kronika

„Lietuvių teatro istorija. 1980–1990“

Lietuvos kultūros tyrimų instituto mokslininkų grupė, tyrinėjanti Lietuvos teatro istorijos problemas, išleido knygą „Lietuvių teatro istorija. 1980–1990“. Šis išsamus leidinys tėsiai 1997 m. pradėta Lietu-

vos teatro istorijos tyrimų programą, kurios metu buvo išleistos dar trys knygos: „Lietuvių teatro istorija. 1929–1935“, „Lietuvių teatro istorija. 1935–1940“ ir „Lietuvių teatro istorija. 1970–1980“.

Naujausią paskutiniam iki ne priklausomybės Lietuvos teatro istorijos dešimtmeciu skirtą knygą sudarė Irena Aleksaitė, taip pat parašiusi skyrių apie Lietuvos valstybinį akademinį dramos teatrą.

Knygoje išsamiai analizuojama Valstybinio jaunimo teatro (Rasa Vasinauskaitė), Kauno valstybinio dramos teatro (Audronė Girdžiauskaitė), Klaipėdos dramos teatro (Daiva Šabasevičienė), Panevėžio dramos teatro (Šarūne Trinkūnaitė), Šiaulių dramos teatro (Gražina Mareckaitė) veikla, aptariamos šio laikotarpio operos (Vytautė Markelūnienė) ir baletų (Helmutas Šabasevičius) raidos ypatybės. Kauno valstybinio muzikinio teatro istoriją nuo pat įkūrimo iki 1990-ųjų apžvelgia muzikologė Li na Stankevičiūtė.

Atskiras skyrius skirtas lėlių

teatro istorijai – jame Audronė Girdžiauskaitė aptaria Vilniaus teatro „Lélė“ ir Kauno lėlių teatro raidą.

583 puslapių knyga gausiai iliustruota spektaklių ir teatro kūrėjų nuotraukomis, ją papildo šio laikotarpio teatrų repertuaras, trumpos knygos autorių biografijos, santrauka anglų kalba, asmenvardžių rodyklė.

Lietuvos kultūros tyrimų instituto mokslininkai šia ir ankstsnėmis lietuvių teatro istorijos knygomis tėsiai darbą, kuris buvo pradėtas dar 1981 metais, kai Lietuvos mokslų akademijos Istorijos instituto mokslininkai išleido knygą „Lietuvių teatras. 1918–1929“ bei leidinius, skirtus Lietuvos teatro raidai 1940–1957 ir 1957–1970 metais.

Knygos „Lietuvių teatro istorija. 1980–1990“ pristatymas vyks Vilniaus mažajame teatre (Gedimino pr. 22) sausio 25 d. 17 val.

LKT INF.

Parodos		Kauno paveikslų galerija	„Galerija XX“	A. Čechovo „TRYS SESERYS“.
VILNIUS		<i>K. Donelaičio g. 16</i>	<i>Laivės a. 7</i>	Rež. — R. Tuminas
Nacionalinė dailės galerija		iki 30 d. — konkursas-paroda, skirta „Žalgirio mūšio minėjimo medaliui“ sukurti	nuo 26 d. — geriausio metų kūrinio rinkimų paroda	Valstybinis jaunimo teatras
<i>Konstitucijos pr. 22</i>				22, 23 d. 18 val. — PREMJERA! A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. — G. Makarevičius, scenogr. — G. Makarevičius, kost. dail. — S. Straukaitė, komp. — M. Bialobžekis. Vaidina A. Kazanavičius, A. Pukelytė, S. Ivanovas, A. Bialobžekis
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija		iki 30 d. — grupės „Baltos kandys“ ir Kasparo Lielgalvio (Latvija) projektas „Miškan“		23 d. 12 val. — V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. — A. Vidžiūnas (Salė 99)
Vilniaus paveikslų galerija				27 d. 18 val. — „UŽSISPYRĖLĖS TRAMDYMAS“ (pagal W. Shakespeare'o).
<i>Didžioji g. 4</i>		Pamėnkalnio galerija	Galerija „Akcija M“	Rež. — C. Graužinis
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai		<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>	<i>Inturkės g. 4</i>	30 d. 12 val. — J. Erlicko „BILIETAS IŠ DANGAUS“. Rež. — D. Jokubauskaitė (Salė 99)
Lietuvos dailė XVI—XIX a.		iki 30 d. — grupės „Baltos kandys“ ir Kasparo Lielgalvio (Latvija) projektas „Miškan“	nuo 22 d. — Marius Mindaugo Danio skaitmeninės grafikos paroda	31 d. 12 val. — A. Liobytės „AUKSO OBUOLYS“. Rež. — A. Gluskinas
Paroda „Vytauto Kasiulio rojaus sodai“				31 d. 18 val. — A. Anros „KATINAS TEMZĖJE“. Rež. — G. Makarevičius
Taikomosios dailės muziejus				Rusų dramos teatras
<i>Arsenalo g. 3 A</i>				22 d. 18 val. — L. Tolstojaus „ANA KARENINA“. Rež. — E. Mitnickis
Paroda „Balto menas“				23 d. 19 val. — Y. Reza „ATSITIKTINIS ŽMOGUS“. Rež. — J. Vaitkus
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“				23 d. 18 val. — F. Sagan „VISKAS TAU, MANO MEILE!“ Rež. — E. Murašovas
Paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateikos kūryboje“				24 d. 18 val. — D. Harrero „JUODAS STRAZDAS“. Rež. — J. Vaitkus
iki 31 d. — Lietuvos tūkstantmečio programos projektų paroda				28 d. 19 val. — A. Smitkinos „AŠ BUVAU LAIMINGA“. Rež. — V. Saliukas („Meno projekta“)
Radvilių rūmai				29 d. 18 val. — R. Cooney „NR.13“. Rež. — E. Murašovas
<i>Vilniaus g. 22</i>				30 d. 12 val. — N. Gumiliovio „PERMAINŲ MEDIS“. Rež. — A. Gluskinas
iki 31 d. — paroda „Karaliénės Viktorijos laikų mada 1830—1900 m.“ (iš Aleksandro Vasilevo kolekcijos)				30 d. 18 val. — G. Gorino „JUOKDARYS BALAKIREVAS“. Rež. — A. Latėnas
Lietuvos nacionalinis muziejus				Vilniaus teatras „Léle“
Naujasis arsenalas				Didžioji salė
<i>Arsenalo g. 1</i>				23 d. 12 val. — S. Siudikos „PRINCESĖ IR KIAULIAGANYS“. Rež. — A. Mikutis
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija				21 d. 19 val. — „GELŽIS IR SIDABRAS“ (pagal V. Šimkaus eiles). Insc. aut ir rež. — R. Kazlas
Lietuva carų valdžioje				24 d. 12 val. — A.A. Jonyno, V. Mazūro „CIRKAS YRA CIRKAS“. Rež. ir dail. — V. Mazūras
Lietuvos valstiečių būties kultūra				30 d. 12 val. — „JUODOJI VIŠTA“ (pagal A. Pogorelskio apysaką). Rež. — R. Driežis
Kryždirbystė				31 d. 12 val. — S. Siudikos „TRYS PARŠIUKAI“. Rež. — A. Mikutis
Paroda „Senasis Vilnius“				Mažoji salė
Paroda „Mažesnieji broliai Lietuvoje“				23 d. 14 val. — N. Indriūnaitės „BALOTOS PASAKOS“. Rež. — N. Indriūnaitė
„Tūkstantmečio Odisėja. Vienas vardas — Lietuva“				24 d. 14 val. — N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. — N. Indriūnaitė
Paroda „Gyvenimas virš vandens: 10 metų Luokes čzero archeologiniams tyrimams“				29 d. 19 val. — V.V. Landsbergio „VILIS“. Rež. — V.V. Landsbergis
iki 31 d. — Zigfrido Jankausko sidabro kolekcijos paroda				30 d. 14 val. — N. Indriūnaitės „PELENE“. Rež. — N. Indriūnaitė
Senasis arsenalas				31 d. 14 val. — N. Indriūnaitės „MUZIKINĖ DĘŽUTĖ“. Rež. ir dail. — J. Skuratova
<i>Arsenalo g. 3</i>				„Menų spaustuvė“
Lietuvos proistorė				27 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> — J. Tertelio „PRA...“ Rež. — A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
Kazio Varnelio namai—muziejus				28 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> — K. Binkio „SPARNUOTASIS MATAS“. Rež. — A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)
<i>Didžioji g. 26</i>				28 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> — „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. — C. Graužinis („Cezario grupė“, „Menų spaustuvė“)
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija				29 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> — T. Williamso „STIKLINIS ŽVÉRYNAS“. Rež. — A. Šablauskas („Naujasis teatras“)
<i>Lankymas antradienį — šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644</i>				Audronio Liugos produkcija
Bažnytinio paveldo muziejus				26 d. 19 val. <i>Menų spaustuvėje</i> — K. Smedso „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“. (F. Dostojevskio romano „Nusikaltimas ir bausmė“ motyvais).
<i>Šv. Mykolo g. 9</i>				Rež. — K. Smedas
Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija				
Šiuolaikinio meno centras				
<i>Vokiečių g. 2</i>				
Paroda „Kuriant atmintį“				
„Post Ars_20_Kontekstai“				
Kristinos Inčiūraitės paroda „Išlikimas“				
„Lietuvos aido“ galerija				
<i>Žemaitijos g. 11</i>				
Algirdo Petruolio tapybos, pastelių, piešinių paroda, skirta autoriaus 95-mečiui				
LDS galerija „Kairė-dešinė“				
<i>Latako g. 3</i>				
iki 30 d. — paroda „Estampas '09“				
Galerija „Vartai“				
<i>Vilniaus g. 39</i>				
„ARTscape“: Italija. Rā di Martino, Gianluca & Massimiliano De Serio, Ugnius Gelguda				
Galerija „Akademija“				
<i>Pilies g. 44/2</i>				
iki 30 d. — Andriaus Surgailio fotografijų paroda „Dailės istorikų sodas“				
Viktoriaus Binkio tapyba				
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“				
<i>Maironio g. 3</i>				
Paroda „Nuo 1793 iki 2009“ (iš Vilniaus dailės akademijos muziejaus rinkinių)				
Šv. Jono gatvės galerija				
<i>Šv. Jono g. 11</i>				
Leo Ray (Izraelis) tapyba, piešiniai				
iki 30 d. — konkursas-paroda, skirta „Žalgirio mūšio minėjimo medaliui“ sukurti				
Pamėnkalnio galerija				
<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>				
iki 30 d. — grupės „Baltos kandys“ ir Kasparo Lielgalvio (Latvija) projektas „Miškan“				
Savicko paveikslų galerija				
<i>Trakų g. 7</i>				
iki 24 d. — Simono Gutausko tapyba				
Vilniaus mokytojų namai				
<i>Vilniaus g. 39</i>				
Fotopaveikslų paroda „Ruduo Trakuose“				
„Juškų Gallery“				
<i>Barboros Radvilaitės g. 6 b</i>				
nuo 26 d. — Jono Vaičio (1903—1963) tapybos paroda				
Vilniaus kongresų rūmuose				
<i>Galinos</i>				
Petrovos-Džiaukštienės paroda				
VDA tekstilės galerija-dirbtuvė				
„Artifex“				
<i>Gaono g. 1</i>				
iki 30 d. — Andriaus Ermino paroda „Raštai“				
„Tulips & Roses“				
<i>Gaono g. 10</i>				
Paroda „The Obstacle is Tautology“				
Jono Meko vizualiųjų menų centras				
<i>Gynėjų g. 14</i>				
Paroda „Fluxus pasiodymai“				
„Ottimo art gallery“				
<i>Lukšio g. 32</i>				
Jono Čepo grafika				
Elvyros Katalinos Kraučiūnaitės, Nijolės Šaltenytės paroda „Vėduoklės ir moterys“				
Galerija „Znad Wilii“				
<i>Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4</i>				
nuo 22 d. — Kirilo Chlopovo (Baltaušių) paroda				
Užupio meno inkubatorius				
<i>Užupio g. 2</i>				
Rūtos Eidukaitytės tapybos ir piešinių paroda „Linkėjimai iš Tailando“				
Galerija „Dailininkų menė“				
<i>Šeiminykščių g. 23</i>				
Lietuvos tapytojų ir grafikų darbų paroda „Žerinti Lietuvos klasika“				
„Vitražo manufaktūra“				
<i>Stiklių g. 6</i>				
Paroda „Vitražas 2009“				
Galerija „2W“				
<i>Pilies g. 8a</i>				
Rokiškio dailininkų klubo „Roda“ paroda „For sale...“				
Vilniaus kolegijos Dizaino ir technologijų fakulteto meno galerija				
<i>Gerosios Vilties g. 19</i>				
Kazimiero Sigito Straižio skulptūros ir Vytauto Žilaičiaus akvarelių paroda „Žmogus ir paukštis“				
„Gobis/Lauko ekspo“				
<i>Gedimino pr. 13</i>				
nuo 22 d. — fotografių paroda „Archyvas“				
Galerija „2W“				
<i>Aukštajų g. 3/3a</i>				
Rokiškio dailininkų klubo „Roda“ paroda „69. Ir ačiū Dievui“				
Kultūrų komunikacijų centras				
<i>Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4</i>				
Projekto „Misija: išsaugok '09“ fotografių paroda				
nuo 22 d. — fotografių paroda „Archyvas“				
Klaipėdos fotografijos galerija				
<i>Tomo g. 7</i>				
nuo 22 d. — fotografių paroda „Archyvas“				
ŠIAULIAI				
Galerija „Laiptai“				
<i>Žemaitės g. 83</i>				
iki 28 d. — Viktoro Ostašenko tapyba				
Dailės galerija				
<i>Vilniaus g. 245</i>				
Romualdo Požerskio ir Monikos Požerskytės fotografių paroda „Degantis žmogus“				
Ch. Frenkelio vilai				
<i>Vilniaus g. 74</i>		</		

VGTU teatras-studija „Palėpė“	KARALIENĖ Dir. – V. Lukočius 24 d. 15 val. – A. Spadavecchios „PELENĖ“. Muzikos vad. ir dir. – V. Konstantinovas 29 d. 18.30 – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Dir. – V. Lukočius 30 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – V. Lukočius
Raganukės teatras	ŠIAULIAI
23 d. 12 val. – „PRINCESĖ IR NYKŠTUKAS“ 23, 24, 31 d. 13 val. – „SKRAIDANTYS MEŠKIUKAI“ 23, 30 d. 17 val. – „DRĀSIOJI PUPULĖ“ 24 d. 12 val. – „LOKYS IR MERGAITĖ“	22 d. 18 val. – Moliečio ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas 23 d. 18 val. – „KOVA“ (pagal F. Kafkos kūrybą). Rež. – P. Ignatavičius 24 d. 12 val. – „JONIUKAS AVINIUKAS IR SESYTĖ ELENYTĖ“. Rež. – J. Žibūda 24 d. 18 val. – E.M. Remarque'o „TRYS DRAUGAI“. Rež. – R. Steponavičiutė 29 d. 18 val. – P. Shenault „SVEIKATA, PONE!“ Rež. – N. Mirončikaitė 30 d. 18 val. – A. Strindbergo „VELYKOS“. Rež. – G. Padegimas
„Elfų teatras“	PANEVĖŽYS
23 d. 12 val. – „ŠARLOTÉS VORATINKLIS“. Rež. – R. Vikšraitis 23 d. 18 val. – „ŠIAISVINKIT AUKSINĮ KUMELIUKA“. Rež. – R. Vikšraitis	J. Miltinio dramos teatras 22 d. 18 val. – Moliečio „TARIAMASIS LIGONIS“. Rež. – R. Teresas 23 d. 18 val. – Ž. Balasko „GIRTA NAKTIS“. Rež. – V. Kupšys 24 d. 12 val. – M. Astrachan, E. Žukovskajos „PIFO NUOTYKIAI“. Rež. – V. Bledis 24 d. 18 val. – M. Zalytės „MARGARITA“. Rež. – A. Keleris 29 d. 18 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA“. Rež. – S. Varnas 30 d. 18 val. – N. Simono „KALIFORNIJOS VIEŠBUTIS“. Rež. – A. Pociūnas
KAUNAS	MARIJAMPOLĖ
Kauno valstybinis dramos teatras	Dramos teatras Valstybinio jaunimo teatro spektakliai 28 d. 12 val. – „BILLETAS IŠ DANGAUS“ (pagal J. Erlicko poezią). Rež. – D. Jokubauskaitė 28 d. 18 val. – „KATINAS TEMZĖJE“ (pagal A. Anros to paties pavadinimo romaną). Rež. – G. Makarevičius
22 d. 18 val. „Ilgiojoje salėje“ – B.M. Kolteso „SUGRIŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima 23, 24 d. 12 val. „Parketinėje salėje“ – V.V. Landsbergio „ATEITIES MIESTAS“. Rež. – A. Jalianiauskas 23 d. 18 val. „Tavernos salėje“ – J. Smuulo „SVEČIUOSE PAS PULKININKO NAŠLĘ“. Rež. – D. Juronytė 23, 24 d. 19 val. „Mažojoje scenoje“ – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis 24 d. 18 val. „Ilgiojoje salėje“ – A. Čehovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 26 d. 18 val., 31 d. 17 val. „Tavernos salėje“ – T. Guerra „KETVIRTOJI KEDĖ“. Rež. – R. Atkočiūnas 26 d. 19 val. „Mažojoje scenoje“ – D. Danis „PASKUTINĖ DIURANŲ DAINA. IŠPAŽINTIS“. Rež. – A. Jankevičius 27 d. 18 val. „Ilgiojoje salėje“ – J.L. Lagarce'o „TOLIMA ŠALIS“. Rež. – G. Varnas 28 d. 19 val. „Mažojoje scenoje“ – S. Kane „4.48 PSICOZË“. Rež. – V. Tertelis 29 d. 18 val. „Tavernos salėje“ – Š. Aleichemo „MENDELIO MILIJONAI“. Rež. – A. Pociūnas 30 d. 15 val. „Tavernos salėje“ – I. Hagerup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“. Rež. – D. Juronytė 30 d. 18 val. „Parketinėje salėje“ – L. Razu-movskojas ir A. Obrazcovas „ŽVAIGŽDŽIŲ VAIKAS“. Rež. – A. Lebelėnės 30 d. 19 val. „Mažojoje scenoje“ – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis	
Kauno muzikinis teatras	Koncertai
22, 31 d. 18 val. – J. Kanderio, J. Stein, F. Ebbo „ZORBA“ Dir. – V. Visockis 23 d. 18 val. – F. Leháro „PAGANINIS“. Dir. – J. Geniušas 24 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“. Dir. – J. Janulevičius 24 d. 18 val. – F. Leharo „LINKSMOJI NAŠLĖ“. Dir. – J. Geniušas 27 d. 18 val. – C. Colemano „MIELOJI ČARITI“. Dir. – J. Geniušas 28 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLË“. Dir. – V. Visockis 29 d. 18 val. – I. Kálmáno „GRAFAITĖ MARICA“. Dir. – J. Janulevičius 30 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – J. Janulevičius	Lietuvos nacionalinė filharmonija 23 d. 19 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje, 24 d. 17 val. Kauno filharmonijoje – Kauno miesto simfoninis orkestras. Solistė G. Gedvilaitė (fortepijonas, Vokietija). Dir. – M. Pitrėnas, M. Staškus. Programoje M. Ravelio, C. Debussy, L. Bernsteino kūriniai 24 d. 16 val. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje – kompaktinės plokštėles „Raktazodis“ pristatymas. Ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai R. Beinaris (obojus), S. Auglys (marimba). Programa „J.S. Bachas ir Lietuvos muzika“ 30 d. 19 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje – Lietuvos kamericinis orkestras (meno vad. ir dir. – S. Krylovas). Solistas D. Ishizaka (violončelė, Vokietija). Dir. – R. Šervenikas. Programoje M. Karłowicziaus, K. Pendereckio, P. Čaikovskio, B. Smetano kūriniai 31 d. 12 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (meno vad. ir vyr. dir. – J. Domarkas). Solistai V. Mončytė (sopranas), M. Vitulskis (tenoras). Dir. – M. Barkauskas. Programoje E. Griego, J. Massenet, G. Verdi, J. Brahms, G. Puccini, J. Strausso, F. Leháro, G. Bizet kūriniai 31 d. 16 val. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje – trio „Claviola“: V. Giedraitis (klarnetas), J. Juozapaitis (altais), U. Antanavičiutė (fortepijonas). Programoje
Kauno valstybinis lėlių teatras	VILNIUS
22 d. 19 val. – „GELEŽIS IR SIDABRAS“ (pagal V. Šimkaus eiles). Scen. aut., rež. – R. Kazlas (Vilnius, „Lėlės“ teatras) 23 d. 12 val. – „KAI KRENTA ŽVAIGŽDĖ“. Rež. – A. Žiurauskas 24 d. 12 val. – „ZUIKIO KAPRIZAI“. Rež. – A. Stankevičius 30 d. 12 val. – „ŽIRAFĀ SU KOJINĒMIS“. Rež. – G. Radvilavičiutė	Rašytojų klubas 26 d. 17.30 – poezijos vakaras su poetu V. Stankumi ir jo knyga „Vaikščiojimas kita ledo puse“. Dalyvaus knygos autorius V. Stankus, poetai V. Rudžianskas, D. Kajokas, R. Stankevičius, A. Ališauskas, D. Razauskas Vilniaus mokytojų namai 26 d. 18 val. Svetainėje – pasidainavimai su Veronika. Dalyvaus ansamblis „Giesmė“ (vad. – V. Dodela) 27 d. 10 val. Didžiojoje salėje – Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų populiariosios muzikos festivalis „Sniego senio pokšta“ 28 d. 18 val. Svetainėje – A. Šlamaitės knygos „Molėtų krašto šviesuoliai“ pristatymas. Dalyvaus literatūrologas P. Bražėnas, bardas K. Jakutis, LR Krašto apsaugos viceministras V. Umbrasas ir kt. 29 d. 18 val. Svetainėje – vakaras „7-ajį XX a. dešimtmjetį prisimenant: pasakojimas su dainomis“. Dalyvaus roko ansamblui „Kertukai“ kartos muzikantas V. Juronis, bardas A. Antanavičius
KLAIPĖDA	KAUNAS
Klaipėdos muzikinis teatras	Maironio lietuvių literatūros muziejas 27 d. 17 val. – D. Zelčiūtės romano „Gastrolės“ sutiktuvės. Kartu su knygos autore Dalyvaus rašytojai A. Ruseckaitė, E. Striogaitė, P. Venclovas, R. Vinciūnienė
Festivalis „Daugiau šviesos su operete“ 22 d. 18.30 – J. Bocko „SMUIKININKAS ANT STOGO“ Dir. – D. Zlotnikas 23 d. 18.30 – I. Kálmáno „ČARDASO	

Bibliografinės žinios

BENDRASIS SKYRIUS

Bibliotekininkystės ir informacijos studijų vadovas / [Zenona Atkočiūnienė, Audronė Glosienė, Erika Janiūnienė ... [et al.]. – Vilnius : Vilnius universiteto leidykla, 2009 (Kaunas : Aušra). – 698, [1] p. : iliustr. – Aut. nurodyti antr. lapo kt. pusėje. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-33-496-5 (jr.)

Knygotyra = Book science : mokslo darbai / Vilnius universitetas ; redaktorių kolegija: vyriausiasis redaktorius Domas Kaunas ... [et al.]. – Vilnius : Vilnius universiteto leidykla, 2009. – ISSN 0204-2061

T. 53 (2009). – 2009 (Kaunas : Aušra). – 293, [1] p. : iliustr., faks. – Santr. angl. – Tiražas 250 egz.

Limes : cultural regionalistics / Vilnius Gediminas Technical University, University of Bialystok, Yanka Kupala State University of Grodno, Culture, Philosophy and Arts Research Institute ; editorial board: editor-in-chief Tomas Kačerauskas ... [et al.]. – Vilnius : Technika, 2009. – ISSN 2029-0187

Vol. 2, no. 2 (2009). – 2009 (Vilnius : Baltijos kopija). – P. 93-185. – Santr. liet.

MENAS. FOTOGRAFIJA

Juozas Grudis epochų sankirtose : [kompozitorius, dirigentas] : straipsniai, atsiminimai, dokumentai / sudarė Algirdas Jonas Ambrasas. – Vilnius : Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2009 (Vilnius : Petro ofsetas). – 549, [2] p. : iliustr., faks., nat., portr. – Santr. angl. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9986-503-88-0 (jr.)

Lietuvos fotomenininkų sąjunga : žinynas / VšĮ Lietuvos fotomenininkų sąjungos Fotografijos fondas ; [sudarė Stanislovas Žvirgždas]. – Vilnius : Lietuvos fotomenininkų sąjunga, 2009 (Kaunas : Arx Baltica). – 127, [1] p. : portr. – Tiražas [600] egz. – ISBN 978-9955-438-45-8

Ne vien apie baletą... : recenzijų ir straipsnių rinkinys / Audrone Žiūraitytė. – Vilnius : Lietuvos muzikos ir teatro akademija : „Krantų“ redakcija, [2009] (Kaišiadorys : AJS sp.). – 462, [2] p. : iliustr., portr. – Santr. angl., vok. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9955-857-07-5

Nes nežinoju, kad tu nežinai : knyga apie Vytautą Kernagį / Rūta Oginskaitė. – Vilnius : Tyto alba, 2009 (Vilnius : Logotipas). – 550, [2] p. : iliustr., faks. – Tiražas 5000 egz. – ISBN 978-9986-16-740-2

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Alchemikas / Paulo Coelho ; vertė Rūta Knizikevičiūtė. – Vilnius : Vaga, [2009] (Kaunas : Aušra). – 187, [1] p. – Tiražas 2000 egz. (papild.). – ISBN 5-415-01848-4

Asmeniniai Pipos Li gyvenimai : [romanas] / Rebecca Miller ; iš anglų kalbos vertė Agnė Zolubienė. – Vilnius : Tyto alba, 2009 (Vilnius : Logotipas). – 249, [2] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9986-16-738-9 (jr.)

Antanas Baranauskas : [poeto ir kalbininko] gyvenimo tekstas ir tekstų gyvenimai / Paulius Subačius. – Vilnius : Aidai, 2009 (Vilnius : Petro ofsetas). – 216, [1] p. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-656-77-7

Dėkoju Tau, Visagai : [eilėraščiai] / Stasė Malakauskaitė-Lindienė. – Panevėžys : Panevėžio spaustuvė, 2009 (Panevėžys : Panevėžio sp.). – 78, [1] p. : iliustr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-694-84-7

Dienų trapumas : [jaunimo kūrybinės stovyklos dalyvių kūryba / redaktorius ir sudarytojas Vytautas Kazėla ; dailininkas Eugenijus Bručas]. – Utene : Kamonada, 2009 (Utene : Utenos sp.). – 69, [2] p. : iliustr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-8011-09-8

Gyvenimo energijos versmės : prisiminimų knyga / Petras Ščiupokas. – Kaunas : Lietuvos skausmo draugija, 2009 ([Kaunas] : Rovilnė). – 112 p. : iliustr., portr. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-609-95121-0-5

Gyvenimo spalvos : [eilėraščiai ir nuotraukos] / Teresė Kaunaitė-Dirgėlienė, Lidija Umbrasienė. – Panevėžys : Panevėžio spaustuvė ; Klaipėda : Trečiasis amžius, 2009 (Panevėžys : Panevėžio sp.). – 77, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-694-82-3

Kaip kareivis gramofong taisė : [romanas] / Saša Stanišić ; iš vokiečių kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – Vilnius : Vaga, 2009 (Vilnius : Logotipas). – 343, [1] p. – Tiražas 1850 egz. – ISBN 978-5-415-02141-3 (jr.)

Juditos Vaičiūnaitės kūryba : monografija / Virginija Balsevičiūtė ; Vilnius pedagoginis universitetas. Lituaniistikos fakultetas. Lietuvų literatūros katedra. – Vilnius : Vilnius pedagoginio universitetės leidykla, 2009 (Vilnius : VPU I-kla.). – 243, [1] p. – (Moksliinės monografijos : MM serija). – Santr. angl. – Tiražas 150 egz. – ISBN 978-9955-20-464-0

GEOGRAFIJA

Delineatio Lituæ : [Rolando Valiūno ir advokatų kontoros "Lideika, Petruskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN" kartografijos rinkinys / sudarytojai Algimantas Muzikevičius, Jurgita Semenaukienė ; vadinės straipsnis: Alma Bražūnienė ; tekstu autoriai Jevgenij Machovenko, Algimantas Muzikevičius]. – Vilnius : Advokatų kontora "Lideika, Petruskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN" : R. Valiūnas, 2009 (Vilnius : Sapnų sala). – 145, [1] p. : iliustr., faks., portr., žml. – (LAWIN meno kolekcija). – Virš. antr. nenurodyta. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-609-95084-0-5 (jr.)

ISTORIJA

Nepriklausomybės aktu signataras Vladas Mironas / Vilma Bukaitė. – Vilnius : Lietuvos nacionalinis muziejus, [2009] (Vilnius : Petro ofsetas). – 174, [1] p. : iliustr., faks., portr. – (Iš Lietuvos nacionalinio muziejaus archyvo, ISSN 1648-2859 ; 8). – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-415-71-8 (jr.)

PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.
LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

22–28 d. – Zero 2 (rež. E. Vélyvis) – 14, 16, 19, 22 val.
Elijaus knyga (JAV) – 11, 13.40, 16.15, 19, 21.40; 23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 12.15; 22–28 d. – Viskas ore! (JAV) – 20.50
22–24 d. – prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai 2010“
22, 25–27 d. – Nindzė žudikas (JAV) – 16.30, 18.45, 21.20; 23, 24 d. – 13.50, 16.30, 18.45, 21.20; 28 d. – 18.45, 21.20
22, 25–28 d. – Dėžė (JAV) – 15.45, 18.30, 21 val.; 23, 24 d. – 13, 15.45, 18.30, 21 val.
22–28 d. – Tai sudėtinga (JAV) – 11.40, 14.40, 18.15, 21.10; Šikūnijimas (3D, JAV) – 11, 15, 18, 21.45
22, 25–28 d. – Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 15.20, 18.30, 21.20; 23, 24 d. – 12.15, 15.20, 18.30, 21.20
22, 25–28 d. – Juodasis žaibas (Rusija) – 15.30, 18.10, 20.45; 23, 24 d. – 12.45, 15.30, 18.10, 20.45; 22–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 12, 14.20, 16.30, 18.45; Kalėdų giesmė (3D, JAV) – 11.20; Aušros kariai (JAV) – 15.45, 18.15, 20.30;
25–28 d. – Daktaro Parnaso fantazariumas (D. Britanija, Kanada, Prancūzija) – 15.30, 20.15; 25–28 d. – Viskas normaliai (JAV) – 18 val.; 23, 24 d. – Niko (Suomi, Danija, Vokietija, Airija) – 13 val.

Forum Cinemas Akropolis

22–28 d. – Elijaus knyga (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 18.50, 21.30; 23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 12 val; Viskas ore! (JAV) – 20.45; 26 d. – Tai kur po velnių tie Morganai? (JAV) – 19 val.; 22, 25–28 d. – Tai sudėtinga (JAV) – 13.15, 16.45, 19.20, 21.45; 23, 24 d. – 10.30, 13.15, 16.45, 19.20, 21.45; 22–28 d. – Nindzė žudikas (JAV) – 14.30, 17.30, 20 val.; 22, 25–28 d. – Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 15.15, 17.45, 20.15; 23, 24 d. – 12.30, 15.15, 17.45, 20.15; 22–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 11.15, 13.45, 16, 18.15; Šikūnijimas (JAV) – 12.15, 17, 20.30; 22, 25, 27, 28 d. – Juodasis žaibas (Rusija) – 16.30, 21.20; 23, 24 d. – 11.30, 16.30, 21.20; 22, 25–28 d. – Daktaro Parnaso fantazariumas (D. Britanija, Kanada, Prancūzija) – 18 val.; 23, 24 d. – 12.45, 18 val.; 26 d. – 12.45, 18 val.; 27, 28 d. – Aušros kariai (JAV) – 14, 19.10; 26 d. – 14 val.

„Skalvijos“ kino centras

22 d. – Kad ir kas benutikų (JAV) – 18.50; 23 d. – 21.10; 24 d. – 18.50; 22 d. – Antikristas (Danija, Italija, Lenkija, Prancūzija, Švedija, Vokietija) – 20.40; 23 d. – 19 val.
23 d. – Asmeninis Pipos Li gyvenimas (JAV) – 17.10; 24 d. – 17 val.; 24 d. – Legenda apie Narajamą (Japonija) – 20.40; 25 d. – Aš aptarnauvau Anglijos karalių (Čekija, Slovacia) – 14.30

23 d. – trumpametražių animacinių filmų programa „Lietuviška palėpė 1“ – 13 val.
24 d. – Latvių lėlinės animacijos programa „Meškiukas ateina“ – 13 val.
Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“
Alano Resnaus retrospektiva

25 d. – trumpametražių filmų programa – 17.10; 25 d. – Hiroshima, mano meilė (Prancūzija) – 19.20; 25 d. – Praėjusiai metais Marienbade (Prancūzija) – 21.10; 26 d. – Miuriečė, arba Sugržimo laikas (Prancūzija) – 16.50; 26 d. – Staviskis... (Prancūzija) – 19 val.; 26 d. – Mano dėdulė iš Amerikos – 21.20; 26 d. – Vila „Amalija“ – 19.15; Piktžolišė – 19.30; Serafina – 21 val.; A. Resnaus trumpametražių filmai – 21.25; 27 d. – Duoki man ranką – 19.10; Hadevičė – 19.20; Palamonink manė – 21 val.; Parko suoliukai – 21.15; 28 d. – Ežys – 19.10; 28 d. – Diena, kai Dievas išvyko – 19.20; Paryžiaus stogai – 21 val.; Rojus vakaruse – 21.10

Ozo kino salė

22 d. – Išnarstytais Haris (JAV) – 18 val.; 23 d. – Publikos numylėtiniai – G. Otsas – 16 val.; 25 d. – H. Melville'io herojai ekrane – 18 val.; 26 d. – A. Sokurovo kūrybos vakaras – 18 val.; 27 d. – A. Tarkovskio kūrybos vakaras – 18 val.; 28 d. – N. Gogolio ekraniacijos (originalo kalba) – 18 val.; 29 d. – Visi kalba, kad aš tave myliu (JAV) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

22, 23 d. – Zero 2 (rež. E. Vélyvis) – 13.30,

19.30, 21.45, 23.59; 24–28 d. – 13.30, 19.30,

21.45; 22–28 d. – Elijaus knyga (JAV) – 10.45,

13.45, 16.30, 19.15, 22 val.; 23, 24 d. – Princesė

ir Varlius (JAV) – 12 val.; 22, 23 d. – Viskas

ore! (JAV) – 23 val.; 24 d. – 17.50; 26 d. –

Mano vaivorių nakty (Honkongas, Kinija,

Prancūzija) – 18.15; 27 d. – Tai kur po

velnių tie Morganai? (JAV) – 18 val.; 22 d. –

Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 13, 15.45, 18.30, 21,

23.30; 23 d. – 10.30, 13, 15.45, 18.30, 21,

23.30; 24 d. – 10.30, 13, 15.45, 18.30, 21 val.;

25–28 d. – 13, 15.45, 18.30, 21 val.; 22 d. –

Tai sudėtinga (JAV) – 15, 18, 20.45, 23.15;

23 d. – 12.15, 15, 18, 20.45, 23.15; 24 d. –

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštapaitytė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Rasa Vasinauskaitė

Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaitė | Finansininkė – Brigitė Misiusienė

iš Amerikos (Prancūzija) – 21.10; 27 d. – Melodrama (Prancūzija) – 17 val.; 27 d. – Sena daina (Prancūzija) – 19.10; 27 d. – Širdys (Prancūzija) – 21.20
Pagrindinė programa
28 d. – Serafina (Prancūzija, Belgija) – 17 val.; 28 d. – Pamalonink mane (Prancūzija) – 19.20
28 d. – Piktžolišė (Prancūzija, Italija) – 21.10
22 d. – ARTscope filmų programa (Italija). Kelias namo (Italija) – 17 val.
23 d. – „Skalvijos“ kino akademijos studentų pirmojo semestro darbų peržiūra – 15 val.
24 d. – antroji „Skalvijos“ kino akademijos programa – 15 val.

Cinamonas

23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 15.25; 22–28 d. – Elijaus knyga (JAV) – 14.30, 17, 19.30, 22 val.; 22, 23 d. – Viskas ore (JAV) – 17.45; Tai sudėtinga (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30; 22, 23 d. – Nindzė žudikas (JAV) – 11.15, 20, 22.15; 24–28 d. – 17.45, 20, 22.15; 22, 23 d. – Aušros kariai (JAV) – 13.30, 21.15; 24–28 d. – 11.15, 13.30, 21.15; 22–28 d. – Daktaro Parnaso fantazariumas (D. Britanija, Kanada, Prancūzija) – 12.45, 15.15; Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 15.45, 18.30; Juodasis žaibas (Rusija) – 12.15; 22, 25–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 11, 13.15, 15.25; 23, 24 d. – 11, 13.15; Šikūnijimas (JAV) – 17.30, 20.45

KLAIPĖDA

Cinamonas

23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 15.25; 22–27 d. – Antikristas (Danija, Vokietija, Prancūzija, Švedija, Italija, Lenkija) – 17 val.; 23 d. – 17.30; 22 d. – Vienojo kilpoje (D. Britanija) – 17.30, 21.40; 23 d. – 17.10, 19.10, 21.30; 24 d. – 17, 21.15; 25 d. – 17.15, 21.20; 26 d. – Menyklai (rež. P. Savickas, L. Pociūnienė) – 18 val.; 23 d. – 18 val.; 22 d. – Upė (rež. J. Gruodinė, R. Gruodis) – 19.15; 22 d. – Naujasis pasaulis (Italija, Prancūzija) – 19.30; 24 d. – 17.10, 19, 23 d. – 12.30, 15 val.; 25 d. – 17 val.; 26 d. – 13.30, 17 val.; 27, 28 d. – 17 val.; 23, 24 d. – Debesuota, numatoma mėsos kukuliukų kruša (JAV) – 13 val.; 23 d. – Pasaulis yra didelis ir išsigelbėjimas slypi už kampo (Bulgarija, Slovėnija, Vengrija, Vokietija) – 15.15; 24 d. – Belaukiant Eriko (D. Britanija, Prancūzija, Italija, Belgija, Ispanija) – 15 val.; 26 d. – Miego mokslas (Prancūzija, JAV) – 11, 15
Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“
22 d. – Hiroshima, mano meilė – 19 val.; Sena daina – 21 val.; 23 d. – Praėjusiai metais Marienbade – 19.30; Širdys – 21.15; 24 d. – Melodrama – 19.20; Miuriečė, arba Sugržimo laikas – 21.30; 25 d. – Staviskis... – 19.10; Prancūzė – 19.30; Mano dėdulė iš Amerikos – 21.20; 26 d. – Vila „Amalija“ – 19.15; Piktžolišė – 19.30; Serafina – 21 val.; A. Resnaus trumpametražių filmai – 21.25; 27 d. – Duoki man ranką – 19.10; Hadevičė – 19.20; Palamonink manė – 21 val.; Parko suoliukai – 21.15; 28 d. – Ežys – 19.10; 28 d. – Diena, kai Dievas išvyko – 19.20; Paryžiaus stogai – 21 val.; Rojus vakaruse – 21.10

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

22–28 d. – Zero 2 (rež. E. Vélyvis) – 13.50, 19.40, 21.50; Elijaus knyga (JAV) – 10.40, 13.20, 16.20, 19, 21.35; 23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 12 val.; 22–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 10.40, 13, 15.20, 17.40; Nindzė žudikas (JAV) – 15.40, 21.10; Juodasis žaibas (Rusija) – 18 val.; Šikūnijimas (3D, JAV) – 10.20, 16 val.; Šikūnijimas (JAV) – 14.30, 20.40; 22–28 d. – Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 18.30; 23, 24 d. – 12.20, 18.30; 22–28 d. – Viskas normaliai (JAV) – 20.20

Atlantis Cinemas

3D salė
22–28 d. – Kalėdų giesmė (JAV) – 11, 13 val.; Šikūnijimas (JAV) – 15, 18, 21 val.
1 salė
23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 15.10
22–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 11.10, 13.10, 15.10; Viskas normaliai (JAV) – 17, 19 val.; Viskas iškaičiuota (JAV) – 21 val.

Laikas

23, 24 d. – Niko – kelias į žvaigždes (Suomija, Danija, Vokietija, Airija) – 11 val.; 23, 24 d. – Kung fu panda (JAV) – 13 val.; 22–24, 27, 28 d. – Informatorius! (JAV) – 17 val.; 22–24, 27, 28 d. – Antikileris D.K.: meilės kainai (Rusija) – 15, 19.10, 21 val.

PANEVĖŽYS

Forum Cinemas Babilonas

22, 25–28 d. – Zero 2 (rež. E. Vélyvis) – 15, 17.15, 19.30, 21.45; 23, 24 d. – 12.30, 15, 17.15, 19.30, 21.45; 22–28 d. – Aušros kariai (JAV) – 14, 21.20; 23, 24 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 11.15; 22–28 d. – Tai sudėtinga (JAV) – 16.15, 18.45; 22, 25–28 d. – Daktaro Parnaso fantazariumas (D. Britanija, Kanada, Prancūzija) – 15.15, 20.30; 22–23, 25, 28 d. – Aušros kariai (JAV) – 18.15

MARIJAMPOLĖ

Spindulys

22, 25–28 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 15 val.; 23, 24 d. – 13, 15 val.; 22–26, 28 d. – Zero 2 (rež. E. Vélyvis) – 17.30, 20 val.; 27 d. – Tai kur po velnių tie Morganai? (JAV) – 20 val.
Mažoji salė
23, 24 d. – Kalėdų giesmė (JAV) – 13.15; 22–28 d. – Niko (Airija